

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสภาวะทางสังคมเต็มไปด้วยกระแสวัตถุนิยม และความฟุ้งเฟ้อ ฟุ้งเฟ้อ จนทำให้คนไทยหลงเดินทางผิดไปตามกระแสนิยมจนกลายเป็นปัญหา โดยเฉพาะปัญหานี้สินที่ไม่มีวันจบสิ้น แต่อย่างไรก็ตามคนไทยยังมีทางออก ซึ่งการที่จะดำรงชีวิตให้อยู่รอดภายใต้สังคมในปัจจุบัน แนวทางหนึ่งที่ประชาชนคนไทยควรยึดถือ คือการพึ่งตนเอง รู้จักความพอประมาณ และไม่ประมาท ตามแนวปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมองเห็นถึงความสำคัญการเป็นอยู่ของประชากร เดินตามหลักสายกลาง และเตือนสติประชากรไม่ให้ประมาทโดยเฉพาะการใช้จ่ายเงินอันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต

จากการศึกษาในสาขาวิชาชีพการบัญชี ได้ศึกษาค้นคว้าการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน และได้จัดให้มีการสอนวิชาโครงการ รหัสวิชา 2201-8501 จึงได้ทำโครงการเรื่อง การทำบัญชีครัวเรือน “ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ” ขึ้นมาซึ่งเป็นการเรียนรู้หรือเป็นฝึกการทำบัญชี สำหรับคนที่ต้องการทำบัญชีครัวเรือน และมีเงินเก็บออมไว้ใช้ในอนาคต หรือใช้ในยามฉุกเฉิน อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้อธิบายการทำบัญชีครัวเรือน หรือแนะนำให้กับพ่อค้า แม่ค้า หรือบุคคลที่มีธุรกิจส่วนตัวที่กิจการไม่ใหญ่มาก ให้ได้ทราบถึงการใช้จ่ายในกิจการ รายรับ – รายจ่าย ว่าในแต่ละวันใช้ค่าใช้จ่ายกับอะไรไปบ้าง แต่ละวันใช้งบประมาณจำนวนเท่าไร และในแต่ละวันมีเงินคงเหลือหรือเงินที่จะเอาไว้เก็บออมเป็นจำนวนเท่าไร แต่เราก็ควรคำนึงการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ โดยรู้จักความพอประมาณ ยึดหลักการพึ่งตนเอง พอเพียงและไม่ประมาทกับการใช้เงินกับค่าใช้จ่ายต่างๆ การทำบัญชี คือ การจดบันทึก ข้อมูลเกี่ยวกับเงินไข ปัจจัยในการดำรงชีวิตของตนเองและภายในครอบครัว ชุมชน รวมถึงประเทศ ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกจะเป็นตัวบ่งชี้อดีต ปัจจุบัน และอนาคตของชีวิตตัวเอง และเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนชีวิตและกิจกรรมต่างๆในชีวิต ในครอบครัว บัญชีครัวเรือนมิได้ หมายถึง การจดบันทึกรายรับ – รายจ่ายประจำวันเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการจดบันทึกข้อมูลด้านอื่นๆในชีวิตของเราได้ด้วย เช่น บัญชีทรัพย์สิน พันธุ์พืช พันธุ์ไม้ในบ้าน ในชุมชนของเรา บัญชีความรู้ความคิดของเรา บัญชีผู้ทรงคุณ บัญชีเด็กและเยาวชน บัญชีภูมิปัญญาด้านต่างๆ เป็นต้น หมายความว่า สิ่งหรือเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตของเราจดบันทึกได้ทุกอย่าง หากประชาชนทุกคนจดบันทึกจะมีประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศ อีกทั้งยังสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเยาวชนรุ่นต่อ ๆ ไปได้มาศึกษา เป็นการเรียนรู้เป็นที่มาของปัญญา ปัญญาเป็นที่มาของความเจริญทั้งกาย สังคมใจ และจิตวิญญาณของมนุษย์ จะเห็นว่าการทำบัญชี หรือการจดบันทึกนี้สำคัญมากเป็นอย่างยิ่ง บุคคลหลายท่านเป็นตัวอย่างที่ดีของการจดบันทึก เช่น ท่านพุทธทาส พระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ และสมเด็จพระเทพฯ ล้วนเป็นนักบันทึกทั้งสิ้น การบันทึก คือ การเขียน เมื่อมีการเขียนย่อมมีการคิด การไตร่ตรอง และเมื่อมีการคิดไตร่ตรองย่อมมีปัญญา แก้ไขปัญหาได้โดยใช้เหตุผล วิเคราะห์พิจารณาได้ถูกต้อง นั่นคือ ทางเจริญของมนุษย์ การจดทำบัญชีครัวเรือนในด้านเศรษฐกิจทำให้ได้รู้ว่า รายรับ – รายจ่ายเป็นอย่างไร เงินขาดหรือเงินไม่พอใช้เพราะเหตุใด และสำรวจได้ว่า รายการใดจ่ายน้อย รายการใดจ่ายมาก เหมาะสมควรแก่การใช้จ่ายหรือไม่ และดูว่าสิ่งนั้นจำเป็นน้อย

รายจ่ายที่ไม่หรือมาก จำเป็นน้อยก็ลดลง จ่ายเฉพาะที่จำเป็นมาก เช่น ค่าอาหาร ค่ายา การศึกษา เป็นต้น ส่วนจำเป็นมาก เช่น ค่าบุหรี ค่าเหล้า การพนัน หรือสิ่งที่ไม่ดีทั้งหลาย ก็ควรลด ละ เลิก ลงบ้าง หรือหากไม่ยุ่งเกี่ยวได้ ก็จะเป็นการที่ดี มองให้เป็นว่าสิ่งไหนควร สิ่งไหนไม่ควร อะไรทำแล้วดีก็ทำ ส่วนสิ่งใดทำแล้วไม่ดีก็ควรอย่าไปทำมันเกิดปัญหาตามมากับตัวเอง การทำบุญขึ้นนอกจากจะมีประโยชน์ในส่วนที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังทำให้เรามีความรับผิดชอบต่อมากขึ้น มีเหตุมีผล เป็นคนรู้จักพอประมาณ รักตัวเอง รักครอบครัว การทำบุญขึ้นคราวเรือนในเรื่องของ รายรับ – รายจ่าย ก็คือวิถีแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิตของตัวเอง ชุมชนและสังคม ประเทศ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พอดี พออยู่ พอกิน พอเพียง สอดคล้องถูกต้องตามกฎหมายที่มีทั้งความเป็นเอกภาพและดุลยภาพอยู่เสมอ จะทำให้ตัวเรามีการวางแผนการใช้ชีวิตอย่างเหมาะสม และมีเงินเก็บออมไว้ใช้ในอนาคต หรือยามจำเป็นในวันข้างหน้า

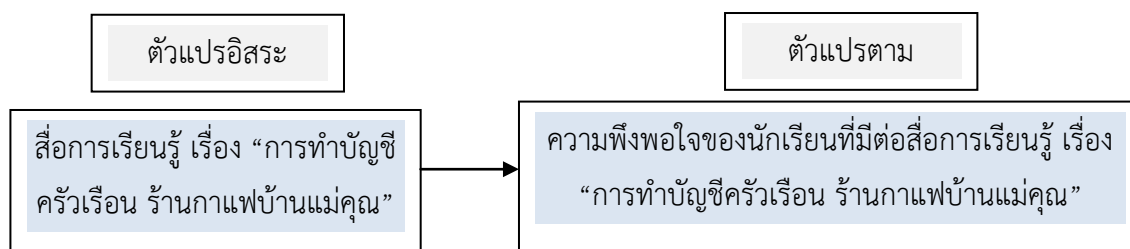
วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสื่อการเรียนรู้ในการศึกษาด้วยตนเองโดยการบันทึกบัญชีครัวเรือน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง “การทำบัญชีครัวเรือน ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ”

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตในเนื้อหา
ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้สื่อการเรียนรู้เรื่อง “การทำบัญชีครัวเรือน”
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 สาขาวิชาการบัญชี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 วิทยาลัยเทคโนโลยีอักษรบริหารธุรกิจ อำเภอบ้านฉาง จังหวัด ระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 25 คน เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 25 คน
3. ด้านวัน เวลาและสถานที่ทำโครงการ
การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน 2559 - 31 ตุลาคม 2559 ที่วิทยาลัยเทคโนโลยีอักษรบริหารธุรกิจ จังหวัดระยอง และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (ประชากร) ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2559 - 7 ตุลาคม 2558

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษาวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. สื่อการเรียนรู้ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวผู้เรียนที่ช่วยผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นวัสดุ อุปกรณ์ วิธีการ คน สัตว์ สิ่งของ หรือแนวความคิดที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ เพิ่มประสบการณ์ หรือเป็นเครื่องมือที่กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
2. รายรับ – รายจ่าย หมายถึง การจดบันทึกรายการข้อมูลด้านการเงินของการดำเนินชีวิต หรือการปฏิบัติงาน ทั้งที่เกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายที่จ่ายออกไป เพื่อให้มีข้อมูลเกี่ยวข้องทางการเงิน
3. สมุดบัญชีครัวเรือน หมายถึง การบันทึกบัญชีรายรับ – รายจ่าย และการบันทึกข้อมูลในด้านอื่น ๆ เช่น บัญชีสินทรัพย์ บัญชีพันธุมิซ-พันธุมิไม บัญชีเด็กและเยาวชน เป็นต้น
4. ความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง ค่าเฉลี่ยจากการบอกความรู้สึกในการเรียนด้วยสื่อการเรียนรู้เรื่อง การทำบัญชีครัวเรือนที่ใช้ในงานบัญชีจากการตอบแบบสำรวจความพึงพอใจที่มีระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ คือ ระดับ 1 พึงพอใจน้อยสุด, ระดับ 2 ความพึงพอใจน้อย, ระดับ 3 ความพึงพอใจปานกลาง, ระดับ 4 ความพึงพอใจมาก และระดับ 5 ความพึงพอใจมากที่สุด
5. นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาการบัญชีที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยเทคโนโลยีอักษรบริหารธุรกิจ อ.บ้านฉาง จ.ระยอง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559
6. วิทยาลัย หมายถึง วิทยาลัยเทคโนโลยีอักษรบริหารธุรกิจ ตั้งอยู่ที่ 111/7 ม.3 ต.บ้านฉาง อ.บ้านฉาง จ.ระยอง 21130

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นำสื่อการเรียนรู้ที่ได้มาใช้ในการเรียนการสอนในชั้นเรียน และใช้ในการศึกษด้วยตนเอง
2. ทราบระดับความพึงพอใจของผู้ใช้สื่อการเรียนรู้การทำบัญชีครัวเรือน

บทที่ 2

แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การจัดทำโครงการครั้งนี้เพื่อเป็นการศึกษาการสร้างสื่อการเรียนรู้ เรื่องการทำบัญชีครัวเรือน ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ คณะผู้จัดทำได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องไว้ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบัญชี
2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการบัญชี
3. ความหมายของโปรแกรม Microsoft- excel
4. คุณสมบัติของโปรแกรม Microsoft- excel

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบัญชี

มีการพบหลักฐานว่า การบัญชีเกิดขึ้นมากกว่า 4,000 ปีแล้ว สมัยนั้นได้มีการจัดทำบัญชีสินค้า บัญชีค่าแรง และภาษีอากร ในเมโสโปเตเมีย ต่อมาก่อนคริสต์ศตวรรษที่ 14 พ่อค้าชาวอิตาลีได้พัฒนาระบบบัญชีขึ้นใช้เป็นครั้งแรก แต่หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เขาคิดนั้นไม่ได้รวบรวมไว้จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1494 Mr.FRA LUCA PACIOLI ชาวอิตาลี ได้แต่งหนังสือชื่อเรียกสั้น ๆ ว่า “Summa” เป็นตำราว่าด้วยการคำนวณเกี่ยวกับเลขคณิต พีชคณิต การแลกเปลี่ยนเงินตรา รวมทั้งการบัญชี ซึ่งเขาได้รวบรวมกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของหลักการบัญชีไว้อย่างสมบูรณ์ จนได้รับการยกย่องว่าเป็น “บิดาแห่งวิชาการบัญชี” ต่อมาราวคริสต์ศตวรรษที่ 18 เกิดการปฏิวัติทางอุตสาหกรรมขึ้นในยุโรป ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ มีการลงทุนกันมากขึ้น โดยเฉพาะมีการลงทุนร่วมกัน ทำให้เกิดความคิดที่จะบันทึกบัญชีกิจการแยกต่างหากจากเจ้าของ เพื่อจะได้รับทราบว่าได้ลงทุนเท่าใด และมีสิทธิส่วนได้ ส่วนเสียในกิจการเท่าใด นอกจากนั้นยังมีการจัดทำงบการเงินเพื่อรายงานถึงผลการดำเนินงานและฐานะของธุรกิจให้ผู้ร่วมลงทุนได้ทราบ ซึ่งแนวความคิดนี้เป็นที่ยอมรับและใช้กันอยู่จนถึงปัจจุบัน

การบัญชี (Accounting) คือ ขั้นตอนของระบบการรวบรวม การวิเคราะห์และการรายงานข้อมูลทางการเงิน (Pride’ Hughes and Kapoor. 1996:534) สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ซึ่งเรียกย่อว่า ส.บช. (The Institute of Ceritfied Accountants and Auditor of Thailand : ICAAT) ได้ให้ความหมายของการบัญชีไว้ดังนี้

การบัญชี (Accounting) ศิลปะของการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และทำสรุปข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชีก็คือการให้ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่าย และผู้ที่สนใจในกิจกรรมของกิจการ สมาคม ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของประเทศสหรัฐอเมริกา (The American Institute of Certified Public Accountants : AICPA) ได้ให้ความหมายของการบัญชีไว้ดังนี้

" Accounting is the art of recording, classifying and hsummarizing in a significant manner and in terms of money, transactions and events which are, in part at least, of financial character and interpreting the results thereof."

จากคำนิยามดังกล่าว การบัญชี หมายถึง ศิลปะของการจดบันทึก การจำแนกให้เป็นหมวดหมู่ และการสรุปผลสิ่งสำคัญในรูปตัวเงิน รายการ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับทางการเงิน รวมทั้งการแปลความหมายของผลการปฏิบัติงานดังกล่าวด้วย

การบัญชีมีความหมายที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. การทำบัญชี (Bookkeeping) เป็นหน้าที่ของผู้ทำบัญชี (Bookkeeper) ซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติงานดังนี้

1.1 การรวบรวม (Collecting) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลหรือรายการค้าที่เกิดขึ้นประจำวันและหลักฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ เช่น หลักฐานการซื้อเชื่อและขายเชื่อ หลักฐานการรับและจ่ายเงิน เป็นต้น

1.2 การบันทึก (Recording) หมายถึง การจดบันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งให้ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป พร้อมกับบันทึกข้อมูลให้อยู่ในรูปของหน่วยเงินตรา

1.3 การจำแนก (Classifying) หมายถึง การนำข้อมูลที่จดบันทึกไว้แล้ว มาจำแนกให้เป็นหมวดหมู่ของบัญชีประเภทต่างๆ เช่น หมวดสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้และค่าใช้จ่าย

1.4 การสรุปข้อมูล (Summarizing) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จำแนกให้เป็นหมวดหมู่ดังกล่าว มาแล้วมาสรุปเป็นรายงานทางการเงิน (Accounting report) ซึ่งแสดงถึงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของธุรกิจตลอดจนการได้มาและใช้ไป ของเงินสดในรอบระยะเวลาบัญชีหนึ่ง

2. การให้ข้อมูลทางการเงิน เพื่อประโยชน์แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เช่น ฝ่ายบริหาร ผู้ให้กู้ เจ้าหนี้ ตัวแทนรัฐบาล นักลงทุน เป็นต้น นอกจากนี้ข้อมูลทางการเงินยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ทางการเงิน การจัดทำงบประมาณ การปรับปรุงระบบบัญชี เป็นต้น

หลักการบันทึกบัญชี

หลักการบันทึกรายการทางบัญชี (Recording transaction) แบ่งเป็น 2 ระบบ ดังนี้

ระบบบัญชีเดี่ยว (Single - entry bookkeeping or single - entry system) เป็นวิธีการบันทึกบัญชีเพียงด้านเดียวเท่านั้นคือ ด้านเดบิตหรือด้านเครดิต ระบบบัญชีเดี่ยวนั้นจะบันทึกเฉพาะรายการในบัญชีเงินสด หรือ บัญชีที่สำคัญบางบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้หรือบัญชีเจ้าหนี้เท่านั้น โดยไม่ได้ใช้การบันทึกรายการตามระบบบัญชีคู่ที่ต้องบันทึกรายการบัญชีทั้ง ด้านเดบิตและเครดิต การบันทึกบัญชีตามระบบบัญชีเดี่ยวนี้นิยมใช้ในกิจการขนาดเล็กที่เจ้าของเป็น ผู้ควบคุมและจดบันทึกเอง สำหรับธุรกิจขนาดย่อมขึ้นไปไม่ควรนำระบบบัญชีเดี่ยวนำมาใช้ เนื่องจากจะมีปัญหาในการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทางบัญชี และการจัดทำงบการเงิน

ระบบบัญชีคู่ (Double - entry bookkeeping or double - entry system) เป็นวิธีการที่ใช้ปฏิบัติในการบันทึกรายการบัญชีต่าง ๆ ประกอบด้วยรายการในสมุดรายวันทั่วไป รายการในสมุดบัญชีแยกประเภท ตลอดจนเอกสารหลักฐาน การบันทึกเหล่านี้มีระบบการและประเพณีปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งอาจใช้ได้กับทั้งกิจการขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะทำให้สามารถเสนอรายงานทางการเงินได้ถูกต้อง ตามที่ควรและทันต่อเหตุการณ์การบันทึกบัญชีตามระบบบัญชีคู่แต่ละ

รายการจะ เกี่ยวข้องกับบัญชีสองด้าน คือบันทึกด้านเดบิตบัญชีหนึ่งและบันทึกด้านเครดิตในอีกบัญชีหนึ่งด้วยจำนวน เงินที่เท่ากัน และจะมีผลทำให้เกิดดุลขึ้นในตัวเอง และในขณะเดียวกันก็จะทำให้ ผลรวมของยอดบัญชีที่เกิดจากทุกรายการรวมกันแล้ว ได้ค่าเป็นศูนย์ นั่นก็คือ ผลรวมของยอดดุลเดบิตเท่ากับผลรวมยอดดุลเครดิต การจัดทำรายละเอียดของยอดบัญชีต่าง ๆ ประกอบกันเป็นยอดรวมทั้งสิ้น เรียกว่า “งบทดลอง” (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย.2538:d-4)

การบันทึกบัญชีจะใช้หลักระบบบัญชีคู่ ดังนั้นรายการค้าทุกรายการต้องบันทึกโดยเดบิตบัญชีหนึ่ง และเครดิตอีกบัญชีหนึ่งด้วยจำนวนเงินที่เท่ากันเสมอ เรียกว่า บัญชีนั้นได้ดุลกัน แต่ในบางครั้ง รายการค้าที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกันมีหลายบัญชี อาจบัญชี อาจบันทึกบัญชีโดยเดบิตหรือเครดิตบัญชีหลายบัญชีรวมกันได้ เรียกว่า การรวมรายการ (Compound entry) แต่จำนวนเงินรวมของเดบิต และเครดิตจะต้องเท่ากันเสมอ นอกจากนั้นเมื่อบันทึกรายการค้าเรียบร้อยแล้วยอดคงเหลือของแต่ละบัญชีที่มี ยอดดุลเดบิต เมื่อนำมารวมกันจะเท่ากับยอดคงเหลือของแต่ละบัญชีที่มียอดดุลเครดิต ซึ่งเป็นไปตามหลักสมการบัญชีที่ว่า สินทรัพย์ เท่ากับ หนี้สินและทุนรวมกัน

หลักการบันทึกบัญชีตามระบบบัญชีคู่

การบันทึกบัญชีตามระบบบัญชีคู่ของแต่ละหมวดบัญชี มีหลักดังนี้

1. หมวดบัญชีสินทรัพย์

รายการ ค่าใดที่วิเคราะห์แล้วมีผลทำให้สินทรัพย์เพิ่มขึ้นจะบันทึกไว้ทางด้านเดบิต ส่วนรายการค่าใดที่วิเคราะห์แล้วมีผลทำให้สินทรัพย์ลดลงจะบันทึกไว้ทางด้าน เครดิต

2. หมวดบัญชีหนี้สิน

รายการค่าใดที่ วิเคราะห์แล้วมีผลทำให้หนี้สินเพิ่มขึ้นจะบันทึกไว้ทางด้านเครดิตส่วนรายการ ค่าใดที่วิเคราะห์แล้วมีผลทำให้หนี้สินลดลงจะบันทึกไว้ทางด้านเดบิต

3. หมวดบัญชีทุน

รายการ ค่าใดที่วิเคราะห์แล้วมีผลทำให้ทุนเพิ่มขึ้นจะบันทึกบัญชีไว้ทางด้านเครดิต ส่วนรายการค่าใดที่วิเคราะห์แล้วมีผลทำให้ทุนลดลงจะบันทึกไว้ทางด้านเดบิต

4. หมวดบัญชีรายได้

จาก การวิเคราะห์สมการบัญชี ถ้าบัญชีรายได้เพิ่มขึ้นมีผลทำให้บัญชีทุนเพิ่ม ดังนั้น การวิเคราะห์ยึดตามหลักหมวดบัญชีทุน กล่าวคือ ถ้ารายได้เพิ่มขึ้นจะบันทึกบัญชีด้านเครดิต ถ้ารายได้ลดลงจะบันทึกบัญชีทางด้านเดบิต

5. หมวดบัญชีค่าใช้จ่าย

จาก การวิเคราะห์สมการบัญชี ถ้าบัญชีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นมีผลทำให้บัญชีทุนลดลงดังนั้นหลักการ วิเคราะห์ ยึดตามหลักหมวดบัญชีทุนเช่นกัน กล่าวคือ ถ้าค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจะบันทึกทางด้านเดบิตถ้า ค่าใช้จ่ายลดลงจะบันทึกทาง ด้านเครดิต

หมวดบัญชีและสมการบัญชี

หมวดบัญชี หมายถึง การจัดหมวดหมู่บัญชีโดยแยกประเภทออกเป็น 5 หมวดบัญชี ดังนี้

1. สินทรัพย์ ใช้หมวดบัญชีแทนด้วยเลข 1
2. หนี้สิน ใช้หมวดบัญชีแทนด้วยเลข 2
3. ส่วนของเจ้าของ หรือทุน ใช้หมวดบัญชีแทนด้วยเลข 3
4. รายได้ ใช้หมวดบัญชีแทนด้วยเลข 4
5. ค่าใช้จ่าย ใช้หมวดบัญชีแทนด้วยเลข 5

สมการบัญชี

จากงบดุล ยอดรวมของสินทรัพย์ จะเท่ากับยอดรวมของหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นเสมอ ไม่
ว่ากิจการจะมีรายการค้าเกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบใดก็ตาม เมื่อพิจารณาทางด้าน
สินทรัพย์จะเป็นการแสดงถึงสิ่งที่กิจการเป็นเจ้าของ ส่วนทางด้านหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นจะเป็น
การแสดงถึงแหล่งที่มาของเงินลงทุนของกิจการว่ามาจากเจ้าหนี้และผู้ถือหุ้นและกิจการเป็นจำนวนเท่าใด
ในแต่ละกลุ่ม ดังนั้นสินทรัพย์เรียกว่าของเจ้าหนี้รวมกับสิทธิเรียกร้องของส่วนเจ้าของ จึงเท่ากับ
สินทรัพย์ทั้งหมดของกิจการ ซึ่งแสดงออกมาเป็น สมการบัญชี (Accounting equation) หรือสมการ
งบดุล ได้ดังนี้

สินทรัพย์ = หนี้สิน + ส่วนของผู้ถือหุ้น

(Assets) (Liabilities) (Owners' equity)

รายการค้า คือ เหตุการณ์ทางการเงินที่มีผลทำให้การดำเนินงานของกิจการและก่อให้เกิด
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์ หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

วงจรบัญชี คือ ลำดับขั้นตอนในการลงบัญชี โดยเริ่มต้นจากรายการค้า นำไปวิเคราะห์ จัด
บันทึกในสมุดขั้นต้น จัดให้เป็นหมวดหมู่ โดยผ่านไปยังบัญชีแยกประเภท แล้วนำมาสรุปผลในรูปของ
รายงานทางการเงิน

บัญชีแยกประเภท ได้แก่ บัญชีแยกประเภทสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของผู้ถือหุ้น รายได้และ
ค่าใช้จ่าย มี 2 แบบ คือ แบบตัว T และแบบแสดงยอดคงเหลือ

หมวดบัญชี บันทึกเพิ่ม บันทึกลด

สินทรัพย์ ด้านเดบิต ด้านเครดิต

หนี้สิน ด้านเครดิต ด้านเดบิต

ส่วนของผู้ถือหุ้น ด้านเครดิต ด้านเดบิต

รายได้ ด้านเครดิต ด้านเดบิต

ค่าใช้จ่าย ด้านเดบิต ด้านเครดิต

หลักบัญชีคู่ การบันทึกบัญชีใช้หลัก ทุกๆ เดบิต จะต้องบันทึกเท่ากับในทุกๆ เครดิต บัญชี
แยกประเภท จะต้องนำมาจัดให้เป็นหมวดหมู่ โดยเรียงจาก สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของผู้ถือหุ้น รายได้
และค่าใช้จ่าย โดยให้นำหมายเลขมากำกับ เรียกว่า “ผังบัญชี”

คำศัพท์ทางบัญชีเบื้องต้น

สินทรัพย์ หมายถึง สิ่งที่มีตัวตนหรือไม่มีตัวตนอันมีมูลค่า ซึ่งบุคคลหรือกิจการเป็นเจ้าของ หรือสามารถถือเอากประโยชน์ได้จากกรรมสิทธิ์ ในสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ สิทธิเรียกร้อง มูลค่าที่ได้มา รายจ่ายที่ก่อให้เกิดสิทธิ์ และรายจ่ายของงวดบัญชีถัดไป

จากความหมายดังกล่าว สินทรัพย์ในทางบัญชีมีหลายลักษณะดังนี้

- สินทรัพย์ที่เป็นตัวเงินหรือเทียบเท่าเงิน เช่น เงินสด และตัวเงินรับต่าง ๆ
- สินทรัพย์ที่เป็นสิทธิเรียกร้อง เช่น ลูกหนี้
- สินทรัพย์ที่มีตัวตน เช่น ที่ดิน อาคาร รถยนต์
- สินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน เช่น สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ สัมปทาน

สินทรัพย์สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

สินทรัพย์หมุนเวียน (Current assets) หมายถึง เงินสดหรือสินทรัพย์อื่นที่มีเหตุผลจะคาดหมายได้ว่าจะเปลี่ยนเป็นเงินสด หรือขาย หรือใช้หมดไประหว่างรอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติของกิจการ

สินทรัพย์ถาวร (Fixed assets) หมายถึง สินทรัพย์ที่มีลักษณะคงทนถาวรเพื่อไว้ใช้ในการดำเนินงานตามปกติของกิจการ และมีอายุการใช้งานนานกว่า 1 ปี

สินทรัพย์อื่น ๆ (Other assets) หมายถึง สินทรัพย์ที่ไม่อาจจัดเข้าเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน หรือสินทรัพย์ถาวรได้ เช่น เงินลงทุนระยะยาว รายจ่ายหรือค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี เป็นต้น

หนี้สิน หมายถึง พันธะผูกพันกิจการอันเกิดจากรายการค้าการกู้ยืมหรือจากคนอื่นซึ่งจะต้องชำระคืนในภายหน้าให้แก่บุคคลภายนอกตามสิทธิเรียกร้องที่บุคคลภายนอกมีต่อกิจการด้วยสินทรัพย์หรือบริการหนี้สินสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

หนี้สินหมุนเวียน (Current liabilities) หมายถึง หนี้สินซึ่งมีระยะเวลาการชำระคืนภายใน 1 ปี หรือภายในรอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติของกิจการด้วยสินทรัพย์หมุนเวียน หรือด้วยการก่อหนี้สินระยะสั้นอื่นแทน

หนี้สินระยะยาว (Long - term liabilities) หมายถึง หนี้สินซึ่งมีระยะเวลาการชำระคืนเกินกว่า 1 ปี หรือเกินกว่ารอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติของกิจการ หนี้สินระยะยาวแบ่งออกเป็นหลายประเภท เช่น เงินกู้ยืมระยะยาว พันธบัตรเงินกู้ เป็นต้น

หนี้สินอื่น ๆ (Other liabilities) หมายถึง หนี้สินซึ่งไม่อาจจัดเป็นหนี้สินหมุนเวียนและหนี้สินระยะยาว เช่น เงินสะสมหรือเงินบำนาญของลูกจ้าง พนักงาน เงินกู้ยืมระยะยาวจากเจ้าหนี้ที่ของ บริษัทหรือบริษัทในเครือรายได้รอการตัดบัญชี เป็นต้น

รายได้ หมายถึง ผลตอบแทนที่กิจการได้รับจากการขายสินค้าหรือบริการตามปกติของกิจการรวมทั้ง ผลตอบแทนอื่น ๆ ที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติ รายได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

รายได้จากการขาย (Sales) หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการขายสินค้าหรือบริการอันเป็นรายได้จากการดำเนินงานตาม ปกติ เช่น กิจการซื้อขายสินค้า รายได้ของกิจการ คือ รายได้จากการขายสินค้า ส่วนกิจการให้บริการ เช่น ซ่อมเครื่องไฟฟ้า รายได้ของกิจการ คือ รายได้ค่าซ่อม

รายได้อื่น (Other incomes) หมายถึง รายได้ที่มีได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการซึ่งเป็นรายได้ที่ไม่ใช่ รายได้จากการขายสินค้าหรือบริการนั่นเอง

ส่วนของเจ้าของ หมายถึง ทุนที่เจ้าของกิจการนำมาลงทุนเป็นเงินสดหรือสินทรัพย์อื่นรวมทั้งกำไรสุทธิ ที่ยังมีได้แบ่งให้แก่ส่วนของเจ้าของกิจการด้วย ส่วนของเจ้าของจะมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ขึ้นอยู่กับประเภทของธุรกิจ ส่วนของเจ้าของกิจการแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

กิจการเจ้าของคนเดียว ส่วนของเจ้าของกิจการประกอบด้วยบัญชีทุน กำไรหรือขาดทุนสุทธิ และถอนใช้ส่วนตัว

ห้างหุ้นส่วน ส่วนของเจ้าของกิจการเรียกว่า ส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วน (Partners' equity) เป็นผลรวมของทุนของผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคน ซึ่งทุนของผู้เป็นหุ้นส่วนแต่ละคนนั้นประกอบด้วยผลรวมของเงินลงทุน เงินถอนทุนและส่วนแบ่งผลกำไรและขาดทุนสุทธิ

บริษัทจำกัด ส่วนของเจ้าของกิจการเรียกว่า ส่วนของผู้ถือหุ้น (Shareholders' equity) เป็นผลรวมของทุนจดทะเบียนตามกฎหมายของบริษัทที่แสดงอยู่ในรูปชนิดของหุ้น จำนวนและมูลค่าหุ้น ส่วนเกินมูลค่าหุ้นหรือส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้นและกำไรสะสม

ค่าใช้จ่าย หมายถึง ต้นทุนส่วนที่หักออกจากรายได้ในรอบระยะเวลาที่ดำเนินการงานหนึ่ง ค่าใช้จ่ายสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

ต้นทุนขาย (Cost of sales) หมายถึง ต้นทุนของสินค้าที่ขายหรือบริการที่ให้ กล่าวคือในกิจการซื้อเพื่อขาย ต้นทุนของสินค้าที่ขายจะรวมราคาซื้อและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็น เพื่อให้สินค้าอยู่ในสภาพพร้อมที่จะขาย ส่วนในกิจการผลิตเพื่อขายต้นทุนของสินค้าที่ขายคือ ต้นทุนการผลิตของสินค้านั้น ซึ่งประกอบด้วย ค่าวัตถุดิบ ค่าแรงงานและค่าวัสดุการผลิต

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Operating expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นอันเองมาจากการขายสินค้าหรือบริการ และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเนื่องจากการบริหารกิจการอันเป็นส่วนรวมของการดำเนินงาน

ค่าใช้จ่ายอื่น (Other expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายนอกเหนือจากที่จัดเข้าเป็นต้นทุนขาย และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เช่นดอกเบี้ยจ่าย ภาษีเงินได้

ค่าใช้จ่ายสำหรับธุรกิจขายสินค้า จะประกอบด้วย ต้นทุนขาย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายอื่น สำหรับธุรกิจขายบริการค่าใช้จ่ายจะประกอบไปด้วยค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและค่าใช้จ่ายอื่นเท่านั้น

งบการเงิน

เป็นรายงานทางการเงินที่นำเสนอข้อมูลเพื่อแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของกิจการโดยถูกต้องตามที่ควรในแต่ละงวดบัญชีใดบัญชีหนึ่ง หรือระหว่างงวดบัญชีก็ได้งบการเงินจะแสดงข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรก็ต่อ เมื่อกิจการได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีอย่างเหมาะสม รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมเมื่อจำเป็น งบการเงินดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจเชิง เศรษฐกิจ และสามารถแสดงถึงผลการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร ซึ่งได้รับความไว้วางใจให้ดูแลทรัพยากรของกิจการ งบการเงินต้องจัดทำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และ

จะต้องนำเสนอข้อมูลดังต่อไปนี้ คือ สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้ ค่าใช้จ่าย และกระแสเงินสด

ส่วนประกอบของงบการเงินที่สมบูรณ์ ประกอบด้วย

งบดุล (Balance sheet) เป็นรายงานที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงฐานะการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่งว่ามีสินทรัพย์และหนี้สินประเภทอะไรเป็นมูลค่าเท่าใด และมีเงินทุนเป็นเท่าใด

งบกำไรขาดทุน (Income Statement) เป็นรายงานที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงผลการดำเนินงานของกิจการในระหว่างงวดบัญชี หรือสิ้นงวดบัญชีใดบัญชีหนึ่ง

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น (Statement of changes in owners' equity) หมายถึง รายงานที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น

งบกระแสเงินสด (Cash Flow Statement) เป็นรายงานที่แสดงถึงการได้มาและใช้ไปของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

หมายเหตุประกอบงบการเงิน (Note of Financial Statement) ประกอบด้วยการอธิบายและการวิเคราะห์รายละเอียดของจำนวนเงินที่แสดงในงบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสดและงบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น โดยแสดงในรูปของงบย่อ หรือประกอบต่างๆ รวมทั้งข้อมูลเพิ่มเติม ข้อมูลที่มาตรฐานการบัญชีกำหนดให้ต้องเปิดเผย และการเปิดเผยข้อมูลอื่นที่ทำให้งบการเงินแสดงโดยถูกต้องตามที่ควร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจได้ถูกต้อง

เดบิต

เดบิต (Debit) ใช้ตัวย่อว่า "Dr หมายถึง

จำนวนเงินที่แสดงทางด้านซ้ายของบัญชี

การลงรายการทางด้านซ้ายของบัญชี หรือการผ่านบัญชีอันกระทำให้สินทรัพย์ หรือค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

การลงรายการทางด้านซ้ายของบัญชี หรือการผ่านบัญชีอันกระทำให้นี้สิน รายการเงินทุน หรือรายได้ลดลง

เครดิต

เครดิต (Credit) ใช้ตัวย่อว่า "Cr หมายถึง

จำนวนเงินที่แสดงทางด้านขวาของบัญชี

การลงรายการทางด้านขวาของบัญชี หรือการผ่านบัญชีอันกระทำให้สินทรัพย์ หรือค่าใช้จ่ายลดลง

การลงรายการทางด้านขวาของบัญชี หรือการผ่านบัญชีอันกระทำให้นี้สิน รายการเงินทุน หรือรายได้เพิ่มขึ้น

จากความหมายดังกล่าว เดบิตจะใช้บันทึกรายการพร้อมกับจำนวนเงินทางด้านซ้ายของบัญชี ในการบันทึกการจะมีผลทำให้บัญชีสินทรัพย์หรือบัญชีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ส่วนบัญชีหนี้สิน ทุน หรือบัญชีรายได้จะลดลง สำหรับเครดิตจะใช้บันทึกการพร้อมกับจำนวนเงินทางด้านขวาของบัญชี ในการบันทึกการจะมีผลทำให้บัญชีหนี้สิน ทุน หรือบัญชีรายได้เพิ่มขึ้น ส่วนบัญชีสินทรัพย์ หรือบัญชีค่าใช้จ่ายจะลดลง

ผลต่างระหว่างจำนวนเงินรวมด้านเดบิต และจำนวนเงินรวมด้านเครดิตของแต่ละบัญชี เรียกว่ายอดคงเหลือในบัญชีหรือยอด ดุลบัญชี (Account balance) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ยอดดุลเดบิต (Debit balance) หมายถึง ผลต่างระหว่างจำนวนเงินรวมที่มากกว่าจำนวนเงินรวมด้านเครดิต

ยอดดุลเครดิต (Credit balance) หมายถึง ผลต่างระหว่างจำนวนเงินรวมที่มากกว่าจำนวนเงินรวมด้านเดบิต

ประโยชน์ของข้อมูลทางการเงินบัญชี

การบัญชีเป็นการจัดระบบข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวัดผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการต่างๆ ทางเศรษฐกิจ มีการจัดหมวดหมู่รายการมีการสรุปผลและตีความหมายของผลดังกล่าวดังนั้นการบัญชีจึงเป็นภาษาธุรกิจผู้ใช้งานข้อมูลนั้นจึงต้องพารู้เกี่ยวกับภาษาทางด้านบัญชีอยู่บ้างจึงจะเข้าใจและใช้ในการบริหารงานได้ดีและการตัดสินใจที่ถูกต้องแม่นยำ

การบัญชีนั้นมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาต่อเนื่องมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันดังนั้นแล้วนักบัญชีจึงควรปรับตัวและศึกษาข้อมูลข่าวสารใหม่อยู่ตลอดเวลาให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงในทันสมัยต่อสภาพเศรษฐกิจสังคมและเทคโนโลยีต่างๆกระบวนการของบัญชีคือการเลือกเหตุการณ์และทำการจดบันทึกบัญชีเป็นระบบที่เป็นการเงินนักบัญชีจึงต้องทำการจดเป็นข้อมูลด้านการเงินเรียงลำดับเวลาตามวันที่ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบแล้วทำการตีความหมายแล้วสรุปผลหลังจากนั้นเราก็จะได้งบการเงินมารายงานผลซึ่งงบการเงินนั้นเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารนั่นเองไม่ว่าจะเป็นการวางแผนการเงินการตลาดและการตัดสินใจการลงทุน เจ้าของกิจการหรือว่าผู้ดำเนินการธุรกิจต่างๆอาจจะไม่มีความรู้ด้านการบัญชีนักบัญชีจึงได้เข้ามามีบทบาทในการรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจจึงแยกประโยชน์ของงบการเงินที่นักบัญชีได้ทำดังนี้

สำหรับประโยชน์ข้อมูลทางการเงินบัญชีนั้นในทางธุรกิจถือว่ามีความสำคัญและมีความจำเป็นมากเพื่อเป็นการเสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในรูปแบบของงบการเงินต่างๆซึ่งจะเป็นการวัดผลทางด้านการดำเนินทางกิจการซึ่งนักบัญชีจะต้องรวบรวมข้อมูลและทำการจดบันทึกรายการตามหมวดหมู่ต่างๆและทำการสรุปและตีความหมายเพราะฉะนั้นแล้วการดำเนินการของกิจการนั้นจะทำการจดบันทึกและรวบรวมเป็นงบการเงินเพื่อให้ได้ทราบผลประกอบการรวมไปถึงทรัพย์สินที่มีอยู่หนี้สินต่างๆที่เกี่ยวข้องโดยใช้งบการเงินเป็นเครื่องมือในการรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

งบการเงินเป็นรายงานที่สำคัญมากเพราะจะต้องรายงานให้เป็นตามความจริงสามารถที่จะตรวจสอบและเป็นที่เข้าใจสำหรับผู้ที่ต้องการซึ่งจำเป็นต้องใช้เพราะจะแสดงถึงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของกิจการไม่ว่ากิจการจะเป็นขนาดเล็กหรือว่าขนาดใหญ่จะเป็นทางภาครัฐเององค์กรทางด้านการเงินและองค์กรไม่แสวงหาประโยชน์จำเป็นจะต้องได้รับรู้งบการเงินที่นักบัญชีได้รวบรวมมาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารเจ้าของผู้ถือหุ้นหน้าแผนกเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีส่วนได้ส่วนเสียบุคคลนั้นจะเป็นบุคคลภายในหรือว่าภายนอก

ดังนั้นงบการเงินจึงมีส่วนสำคัญในการที่จะรายงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของกิจการนั้นๆจึงเป็นหน้าที่ของนักบัญชีที่จะต้องรวบรวมโดยผู้ที่ต้องการประโยชน์ข้อมูลทางการเงินบัญชีต้องมีการนำเสนอที่มีความถูกต้องชัดเจนสามารถที่จะเข้าใจได้

ง่ายเพราะว่าผู้บริหารหรือว่าผู้ที่ต้องการใช้นั้นไม่ได้มีความรู้ทางด้านบัญชีเสมอไปหรือไม่ได้ศึกษาทางด้านบัญชีเพราะว่าเจ้าของบริษัทอาจจะมีความรู้ในการประกอบอาชีพทางด้านอื่นแต่ต้องการข้อมูลทางด้านการบัญชีอย่างเช่นนายความต้องการข้อมูลเพื่อใช้ในการเสียภาษีหรือในกรณีการฟ้องร้องเรื่องทรัพย์สิน กรรมสิทธิ์การเรียกร้องทางแพ่งหารเร่งรัดหนี้สินเป็นต้นหรือว่าเจ้าของอาจจะเปิดกิจการด้านการก่อสร้างเรียนวิศวกรรมมา ดังนั้นเขาจะนำข้อมูลทางด้านการบัญชีเพื่อประกอบการตัดสินใจเรื่องการลงทุนซื้อเครื่องจักรการทำงาน หรือจัดทำงบประมาณในการเสนอราคากับลูกค้า เป็นต้นกิจการด้านการซ่อมรถยนต์เจ้าของกิจการมีความรู้ด้านเครื่องยนต์อาจจะต้องอาศัยความรู้ทางด้านการบัญชีเพื่อใช้ในการประกอบกิจการจ้างพนักงานและการทำการตลาดด้วย แล้วข้อมูลทางด้านการบัญชีจึงมีความสำคัญสำหรับกิจการโดยเฉพาะผู้บริหารของกิจการจึงมีการแบ่งแยกไว้หลายประเภทดังนี้

- ผู้บริหารผู้บริหารนั้นดังที่กล่าวไปว่าจำเป็นจะต้องการข้อมูลทางด้านการบัญชีเพื่อประเมินวิเคราะห์การจัดการการลงทุนรวมไปถึงการควบคุมสินทรัพย์หรือว่าการส่งเสริมในด้านการแรงงานให้มีประสิทธิภาพและเสียหายน้อยที่สุด

- เจ้าหนี้เจ้าหนี้คือสถาบันการเงินต่างๆไม่ว่าจะเป็นธนาคารกิจการให้สินเชื่อรวมไปถึงไฟแนนซ์ต่าง ๆ สำหรับข้อมูลทางด้านการบัญชีมีส่วนสำคัญในด้านการออกเงินกู้วงเงินที่สามารถออกได้เพราะว่าเจ้าหนี้ต้องการทราบฐานะทางการเงินของกิจการว่าสามารถที่จะชำระหนี้ได้มากน้อยเพียงใดหากปล่อยกู้ไปแล้วจะมีจะทำให้หนี้สูญหรือไม่ดังนั้นข้อมูลทางการบัญชี เจ้าหนี้จึงจำเป็นที่จะต้องรับรู้เพื่อปล่อยสินเชื่อให้กับกิจการ

- พนักงานหรือว่าลูกจ้างไม่ว่าจะเป็นลูกจ้างที่อยู่ในกิจการพนักงาน รวมไปถึงสหภาพแรงงาน เพื่อสามารถที่จะรับทราบข้อมูลนำไปประกอบว่าสมควรที่จะได้รับในอัตรานี้หรือไม่โบนัส สวัสดิการต่างๆที่มีความจำเป็นต่อพนักงานไปในทางที่เหมาะสมหรือไม่

- หน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นกรมสรรพากรในการจัดเก็บภาษีการตรวจพาณิชย์ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลของกิจการโดยรวมภายในประเทศเพื่อเป็นการวิเคราะห์ สถานการณ์ของผู้ประกอบการในด้านต่างๆเพื่อเป็นการติดตามการค้าโดยรวมภายในประเทศ

- บุคคลทั่วไปหรือบุคคลภายนอกจะนำข้อมูลไปทำการศึกษาหรือว่าวิจัยในด้านต่างๆรวมไปถึงนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์หรือผู้ที่สนใจในการลงทุนอนาคตของกิจการการซื้อขายหุ้นการซื้อขายกิจการควบรวมของกิจการรวมไปถึงประชาชนโดยทั่วไปนักวิชาการ เป็นต้น

ประโยชน์ของข้อมูลทางบัญชี

- ช่วยให้เจ้าของกิจการสามารถ ควบคุมดูแล รักษาสินทรัพย์ของกิจการได้
- ช่วยให้ทราบผลการดำเนินงานของกิจการในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งว่ามีผลกำไรหรือขาดทุนเป็นจำนวนเงินเท่าใด
- ช่วยให้ทราบฐานะทางการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง ว่ามีสินทรัพย์หนี้สินและส่วนของเจ้าของเป็นจำนวนเงินเท่าใด
- ข้อมูลทางการบัญชีเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารช่วยในการกำหนดนโยบายในการวางแผน และช่วยในการตัดสินใจต่าง ๆ ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ข้อมูลทางบัญชีที่จัดบันทึกไว้ สามารถช่วยในการตรวจสอบหาข้อผิดพลาดในงานได้
วิชาชีพบัญชี หมายถึง วิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร
ด้านการวางแผนบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และบริการ
เกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี

สภาวิชาชีพบัญชีกำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความรู้ ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
3. ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและการรักษาความลับ
4. ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้น หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นผู้ประกอบ

พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี หมายถึง ผู้มีหน้าที่จัดให้มีการทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี

พ.ศ. ๒๕๔๓

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี (มาตรา 8) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 (มาตรา 8 วรรค 1) ได้แก่ ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชน
จำกัด ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจใน
ประเทศไทย กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร

กลุ่มที่ 2 (มาตรา 8 วรรค 2) ได้แก่ สถานที่ประกอบธุรกิจเป็นประจำ เมื่อผู้มีหน้าที่จัดทำ
บัญชีกลุ่มที่ 1 ประกอบธุรกิจเป็นประจำในสถานที่หลายแห่งแยกจากกัน ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบใน
การจัดการธุรกิจในสถานที่ประกอบธุรกิจเป็นประจำนั้นเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีด้วย

กลุ่มที่ 3 (มาตรา 8 วรรค 4) ได้แก่ บุคคลธรรมดา หรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียนที่
ประกอบธุรกิจในประเทศไทย เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์
กำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ได้แก่

- บุคคลธรรมดาหรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียนที่ประกอบธุรกิจเป็นผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้มี
ไว้เพื่อจำหน่าย ผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักร หรือผู้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าประเภทแถบ
เสียงเพลง แถบวีซีดี และแผ่นซีดี

- บุคคลธรรมดาหรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียนที่ประกอบธุรกิจ โรงงาน แปรสภาพ
แกะสลัก และการทำหัตถกรรมจากงาช้าง การค้าปลีก การค้าส่ง งาช้าง และผลิตภัณฑ์จากงาช้าง

หน้าที่ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

1. จัดให้มีการทำบัญชีสำหรับการประกอบธุรกิจของตน (มาตรา 8 วรรค 1 , วรรค 6)
2. จัดให้มีผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่อธิบดีกำหนด (มาตรา 19 วรรค 1) เว้นแต่ผู้มี
หน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาจะเป็นผู้ทำบัญชีสำหรับกิจการของตนเองก็ได้ (มาตรา 19
วรรค 2)

3. ควบคุมดูแลผู้ทำบัญชีให้จัดทำบัญชีให้ตรงต่อความเป็นจริงและถูกต้องตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓ (มาตรา 19 วรรค 1 ตอนท้าย)
4. ส่งมอบเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีให้แก่ผู้ทำบัญชีให้ถูกต้องครบถ้วน
5. จัดทางการเงินตามแบบที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้ากำหนด รวมทั้งได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต สำหรับผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็น บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย กิจกรรมร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร และห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่มีรายการใดรายการหนึ่งหรือทุกรายการดังต่อไปนี้เกินกำหนด คือ หุนจดทะเบียนเกินห้าล้านบาท หรือสินทรัพย์รวมเกินสามสิบล้านบาท หรือรายได้รวมเกินสามสิบล้านบาท (มาตรา 11 วรรค 1 วรรค 3 และ 4) สำหรับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่มีรายการดังต่อไปนี้ทุกรายการไม่เกินกำหนดได้รับยกเว้นไม่ต้องจัดให้ทางการเงินได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต คือ หุนจดทะเบียนไม่เกินห้าล้านบาท สินทรัพย์รวมไม่เกินสามสิบล้านบาท และรายได้รวมไม่เกินสามสิบล้านบาท (มาตรา 11 วรรค 4)
6. ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย กิจกรรมร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร และห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ต้องยื่นงบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าภายในห้าเดือนนับแต่วันปิดบัญชี (มาตรา 11 วรรค 1)
สำหรับผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็น บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยต้องยื่นงบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่งบการเงินนั้นได้รับอนุมัติในที่ประชุมใหญ่ (มาตรา 11 วรรค 1)
สำหรับบุคคลธรรมดา หรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียนที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทยไม่ต้องจัดทำงบการเงินและยื่นงบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า
7. ต้องเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่ทำการ หรือสถานที่ที่ใช้เป็นที่ทำการผลิตหรือเก็บสินค้าเป็นประจำหรือสถานที่ที่ใช้เป็นที่ทำงานประจำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีให้เก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่อื่น (มาตรา 13)
ต้องเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี ไม่น้อยกว่าห้าปีนับแต่วันปิดบัญชีหรือจนกว่าจะมีการส่งมอบบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓ (มาตรา 14)
8. เมื่อบัญชีหรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีสูญหายหรือเสียหาย ต้องแจ้งต่อสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบหรือควรทราบถึงการสูญหายหรือเสียหายนั้น (มาตรา 15)
9. เมื่อเลิกประกอบธุรกิจด้วยเหตุใดๆ โดยมีได้มีการชำระบัญชี ให้ส่งมอบบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีแก่สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันเลิกประกอบธุรกิจ (มาตรา 17)

ผู้ทำบัญชี (Book keeper)

ผู้ทำบัญชี หมายถึง ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะเป็นลูกจ้าง ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือไม่ก็ตาม

ผู้ทำบัญชีต้องมีคุณสมบัติและปฏิบัติตามเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชีตามที่อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้ากำหนด คือ ประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓ ดังนี้

1. ผู้ทำบัญชีต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1.1 มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

1.2 มีความรู้ภาษาไทยเพียงพอ

1.3 ไม่เคยต้องโทษโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เนื่องจากได้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี หรือกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี หรือกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพบัญชี เว้นแต่พ้นระยะเวลาที่ถูกลงโทษมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปี

2. ผู้ทำบัญชีต้องมีคุณวุฒิ ดังนี้

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี คุณวุฒิของผู้ทำบัญชี

กลุ่มที่ 1

ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ซึ่งมีทุนจดทะเบียนไม่เกินห้าล้านบาท มีสินทรัพย์รวมไม่เกินสามสิบล้านบาท และมีรายได้รวมไม่เกินสามสิบล้านบาท

- ไม่ต่ำกว่าอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางการบัญชี หรือเทียบเท่า จากสถาบันการศึกษาซึ่งทบวงมหาวิทยาลัย หรือคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) หรือกระทรวงศึกษาธิการรับรอง

กลุ่มที่ 2

(1) ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ซึ่งมีทุนจดทะเบียนหรือสินทรัพย์รวมหรือรายได้รวม รายการใดรายการหนึ่งเกินสามสิบล้านบาท

(2) บริษัทมหาชนจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

(3) นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย

(4) กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร

(5) ผู้ประกอบธุรกิจธนาคาร เงินทุน หลักทรัพย์ เครดิต ประกันชีวิต ประกันวินาศภัย

(6) ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

กลุ่มที่ 3

บุคคลธรรมดา หรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียน

- คุณวุฒิของผู้ทำบัญชี ให้เป็นไปตามกลุ่มที่ 1 หรือกลุ่มที่ 2 โดยอนุโลม

3. ผู้ทำบัญชีต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี ดังนี้

3.1 แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับการทำบัญชีต่ออธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าภายใน 60 วัน นับแต่วันเริ่มทำบัญชี

3.2 แจ้งการเปลี่ยนแปลงรายการที่แจ้งไว้แล้วตาม 3.1 ต่ออธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ที่มีการเปลี่ยนแปลง

3.3 ต้องพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ และแจ้งการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องฯ ต่ออธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าภายใน 60 วัน นับแต่วันสิ้นปีปฏิทินของทุกปี

หน้าที่ของผู้ทำบัญชี

1. ต้องจัดทำบัญชีเพื่อให้มีการแสดงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงินหรือการเปลี่ยนแปลง ฐานะการเงินของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริงและตามมาตรฐานการบัญชี โดยมีเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีให้ถูกต้องครบถ้วน (มาตรา 20)

2. การลงรายการในบัญชี ต้องปฏิบัติดังนี้ (มาตรา 21)

- ลงรายการเป็นภาษาไทย หากลงรายการเป็นภาษาต่างประเทศให้มีภาษาไทยกำกับ หรือลงรายการเป็นรหัสบัญชีให้มีคู่มือแปลรหัสที่เป็นภาษาไทยไว้

- เขียนด้วยหมึก ดิจิพิมพ์ ดีพิพิมพ์ หรือทำด้วยวิธีอื่นใดที่ให้ผลในการทำงานเดียวกัน

แม่บทการบัญชี

แม่บทการบัญชี (Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements) คือ กรอบหรือแนวคิดขั้นพื้นฐานในการจัดทำและนำเสนอการเงิน ตลอดจนการ กำหนดและนำมาตราฐานการบัญชีมาปฏิบัติ นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับเรื่องที่ยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีรองรับ เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงิน ทุกฝ่ายมีความเข้าใจและนำไปปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของแม่บทการบัญชี

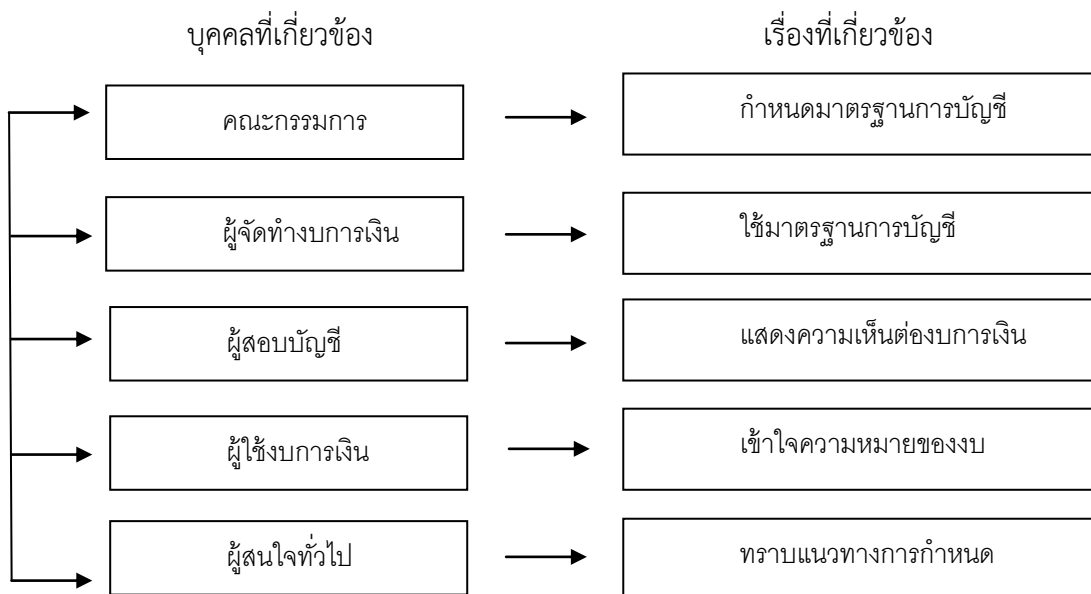
1. เป็นแนวทางสำหรับคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีในการพัฒนามาตรฐานการบัญชีในอนาคต และในการทบทวนมาตรฐานการบัญชีที่มีในปัจจุบัน

2. เป็นแนวทางสำหรับคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีในการปรับปรุงข้อกำหนดในมาตรฐานการบัญชีและการปฏิบัติทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอการเงินให้สอดคล้องกันโดยให้หลักเกณฑ์เพื่อใช้ในการลดจำนวนทางเลือกของวิธีการบันทึกบัญชีที่เคยอนุญาตให้ใช้

3. เป็นแนวทางให้องค์กรที่จัดทำมาตรฐานการบัญชีแต่ละประเทศสามารถพัฒนา มาตรฐานการบัญชีเองได้

4. เป็นแนวทางสำหรับผู้จัดทำงบการเงินในการนำมาตรฐานการบัญชีมาถือปฏิบัติ รวมทั้งเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับเรื่องที่ยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีรองรับ

5. เป็นแนวทางสำหรับผู้สอบบัญชีในการแสดงความเห็นต่องบการเงินว่าได้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีหรือไม่

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ของแม่บทการบัญชีกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงบการเงิน

การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป บัญชีแยกประเภท งบทดลอง และสมุด
เงินสด 2 ช่อง

1.ความหมายของสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป เป็นสมุดรายวันที่ใช้บันทึกรายการค้าของในแต่ละวันทั้งหมดโดยไม่ได้แยกออกเป็นบัญชีเฉพาะรายการ เพราะฉะนั้นสมุดบัญชีรายวันทั่วไปสามารถที่จะจดบันทึกได้ทุกรายการ และรายการที่ไม่สามารถที่จะบันทึกในสมุดรายวันเฉพาะได้ อย่างเช่น การเปิดบัญชี การปิดบัญชี ปรับปรุงรายการ และรายการอื่นๆ ที่ไม่สามารถบันทึกในสมุดรายวันเฉพาะได้ สมุดรายวันทั่วไปสามารถใช้กับกับกิจการทุกขนาด เพราะว่ามีควมจำเป็นแม้กระทั่งมีสมุดรายวันเฉพาะแล้วก็ตาม

2.รูปแบบของสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป					หน้า.....		
พ.ศ.		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วัน			บาท	สต.	บาท	สต.
1		2	3	4		5	

ภาพที่ 3 รูปแบบสมุดรายวันทั่วไป

ช่องต่าง ๆ :

- (1) ช่องวัน เดือน ปี เป็นช่องที่ลงวัน เดือน ปี ที่เกิดรายการค้าขึ้น การบันทึกรายการจะเรียงตามลำดับก่อนหลัง
- (2) ช่องรายการ เป็นช่องที่ใช้ลงชื่อบัญชีที่จะเดบิตและเครดิต โดยเริ่มจากเดบิตด้วยเครดิต พร้อมทั้งการอธิบายรายการค้าที่เกิดขึ้น
- (3) ช่องเลขที่บัญชี เป็นช่องที่ใช้อ้างอิงการผ่านรายการ (Posting) จากสมุดรายวันทั่วไป ไปบัญชีแยกประเภท โดยนำเลขที่บัญชีจากบัญชีแยกประเภทมาบันทึก เลขที่ในบัญชีแยกประเภท เป็นเลขที่ที่กำหนดไว้ในผังบัญชี
- (4) ช่องเดบิต เป็นช่องที่ใช้บันทึกจำนวนเงินที่เดบิต
- (5) ช่องเครดิต เป็นช่องที่ใช้บันทึกจำนวนเงินที่เครดิต

ตัวอย่างการบันทึกบัญชี

การบันทึกบัญชีดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

พ.ศ. 2550		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ม.ค.	1	เงินสด		40,000	-		
		เงินฝากธนาคาร		60,000	-		
		อุปกรณ์		50,000	-		
		อาคาร		400,000	-		
		เจ้าหนี้การค้า				60000	-
	5	ทุน - นายนคร				490000	-
		บันทึกการลงทุนของนายนคร					
		เงินสด		3,000	-		
		รายได้ค่าบริการ				3000	-
		รับเงินค่าซ่อมโทรทัศน์					

ภาพที่ 4 ตัวอย่างการบันทึกบัญชีสมุดรายวันทั่วไป (หน้า 1)

สมุดรายวันทั่วไป							
พ.ศ. 2550		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ม.ค.	8	อุปกรณ์		12,000	-		
		เจ้าหนี้ - ร้านโกมล				12,000	-
		ซื้ออุปกรณ์ในการซ่อมเป็นเงินเชื่อ					
	11	ค่าเช่า		12,000	-		
		เงินสด				12,000	-
		จ่ายค่าเช่าอาคาร					
	15	ลูกหนี้ - โรงเรียนเก่งวิทยา		35,000	-		
		รายได้ค่าบริการ				35,000	-
		ซ่อมพัดลมให้โรงเรียนเก่งวิทยายังไม่ได้รับเงิน					

ภาพที่ 5 ตัวอย่างการบันทึกบัญชีสมุดรายวันทั่วไป (หน้า2)

การบันทึกรายการค้าในสมุดรายวันทั่วไป รายการค้าที่เกิดขึ้นมาบันทึกในสมุดรายวันให้ถูกต้องในทุกๆ รายการนั้นเป็นอย่างไร จากที่เราได้ทราบเรื่องการวิเคราะห์รายการบัญชีมาแล้วว่าอะไรมีผลอย่างไรกับรายการ และในแต่ละรายการนั้นเดบิตเครดิตอย่างไร มาถึงขั้นตอนนี้เราต้องสามารถที่จะทำการ เดบิต เครดิต ให้แล้ว เพราะว่าขั้นตอนนี้จะมีการลงรายการมีเดบิตเครดิต จากนั้นจะนำมาบันทึกในสมุดรายวันทั่วไป ดังนี้

1. ให้ทำการเขียนหัวเรื่องของบัญชีว่า เป็นของบัญชีอะไร กิจการของใคร และระบุเลขที่หน้า เพื่อเป็นการง่ายงานการค้ำหากและช่วยให้สามารถเรียงลำดับให้ถูกต้องเพื่อมีการฝึกขาด
2. ทำการวิเคราะห์รายการ วิเคราะห์ว่าเป็นรายการบัญชีใด เดบิต และเครดิต เป็นจำนวนเงินเท่าไร และยอดรวมของทั้งสองจะต้องเท่ากัน ตามที่เราได้รับทราบในระบบบัญชีคู่มาแล้ว
3. เขียนวันที่ของรายการในช่อง วัน เดือน ปี โดยให้ลงปีก่อนให้อยู่บนสุด หลังจากนั้นลงเดือน แล้วเป็นวันที่ ถ้าเดือนเดียวกันในวันถัดมาไม่ต้องเขียนซ้ำ
4. ให้ลงรายการในช่องของรายการบัญชี โดยให้ลงเดบิตเป็นอันดับแรก แล้วให้ขีดขอบทางด้านซ้าย พร้อมลงจำนวนเงินในช่องของเดบิตให้ตรงกับรายการ และให้หลักหน่วยนั้นขีดของด้านขวาเสมอ ลงรายการด้านเครดิต ให้เยื้องทางจากขอบด้านซ้ายและเดบิตมาระยะพอสมควร และทำการลงจำนวนเงินด้านเครดิตให้ตรงกับรายการ
5. ทำการอธิบายรายการให้ได้ใจความและควรให้พอดีกับบรรทัด 1 บรรทัด ให้มีใจความกระชับพอเข้าใจได้ และให้ทำการขีดเส้นเพื่อให้ง่ายรายการนั้นๆ

ทฤษฎีเกี่ยวกับการบัญชี

ความหมายของทฤษฎีบัญชี

1.ความหมายของคำว่า ทฤษฎี

สมมติฐานที่ได้รับการตรวจสอบและทดลองหลายครั้งหลายหนจนสามารถอธิบายข้อเท็จจริงสามารถคาดคะเนทำนายเหตุการณ์ต่างๆไป ที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์นั้นอย่างถูกต้อง และมีเหตุผลเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป จึงเป็นผลให้สมมติฐานกลายเป็นทฤษฎี เช่น ทฤษฎีเซลล์ (Cell theory) ทฤษฎีวิวัฒนาการ (the evolution theory) เป็นต้น หรือ คือกลุ่มความสัมพันธ์ของแนวคิดคำนิยามและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้อธิบายลักษณะของปรากฏการณ์หนึ่ง และชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะอธิบายหรือคาดเดาปรากฏการณ์นั้น

2.ความหมายของคำว่า การบัญชี

ขั้นตอนของระบบการรวบรวม การวิเคราะห์และการรายงานข้อมูลทางการเงิน (Pride, Hughes and Kapoor. 1996: 534) สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ซึ่งเรียกย่อว่า ส.บ.ช. (The Institute of Certified Accountants and Auditor of Thailand : ICAAT) ได้ให้ความหมายของการบัญชีไว้ดังนี้

การบัญชี (Accounting) หมายถึง ศิลปะของการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และทำสรุปข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชีก็คือการให้ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่าย และผู้ที่สนใจในกิจกรรมของกิจการ

3.ความหมายของทฤษฎีบัญชี

ทฤษฎีบัญชี หมายถึง กลุ่มของแนวคิด สมมติฐาน และหลักการบัญชีต่างๆซึ่งเป็นแนวทาง ในการแก้ปัญหา และใช้ในการประเมินวิธีการปฏิบัติทางการบัญชี ตลอดจนพัฒนาวิธีการปฏิบัติ ทางการบัญชี เพื่อให้สามารถอธิบายและคาดคะเนเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในอนาคตได้

แนวทางในการสร้างทฤษฎีบัญชี

แนวทางในการสร้างทฤษฎีบัญชีเป็นสิ่งที่กำหนดวัตถุประสงค์ของการบัญชีและวัตถุประสงค์ของการบัญชีและวัตถุประสงค์ของการบัญชี อาจถูกกำหนดขึ้นด้วยแนวทางในการสร้างทฤษฎี บัญชี เพียงแนวทางเดียวหรือหลายแนวทาง ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักการที่สมเหตุสมผล อย่างไรก็ตาม วิวัฒนาการทางการบัญชีอาจมีผลทำให้วัตถุประสงค์ของการบัญชีเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างทางการบัญชี ดังนั้น โดยทั่วไปหลักการบัญชี จึงเกิดจากแนวทางในการสร้างทฤษฎีบัญชีมากกว่าหนึ่งแนวทางเสมอ

แนวทางในการสร้างทฤษฎีบัญชีที่สำคัญ มีดังนี้

- 1.การสร้างทฤษฎีจากการพิจารณาหลักการทั่วไป
- 2.การสร้างทฤษฎีจากการพิสูจน์
- 3.การสร้างทฤษฎีโดยใช้จริยศาสตร์
- 4.การสร้างทฤษฎีโดยใช้หลักสังคมศาสตร์
- 5.การสร้างทฤษฎีโดยใช้หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค
- 6.การสร้างทฤษฎีโดยไม่ใช้ทฤษฎี

- 7.การสร้างทฤษฎีตามเหตุการณ์
- 8.การสร้างทฤษฎีโดยใช้หลักพฤติกรรมศาสตร์
- 9.การสร้างทฤษฎีโดยการทำนาย
- 10.การสร้างทฤษฎีโดยการรวมทฤษฎี

ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน

จากสถานะสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยกระแสวัตถุนิยม และความฟุ้งเฟ้อ ฟุ้งเฟ้อ จนทำให้คนไทยหลงเดินทางผิดไปตามกระแสนิยมจนกลายเป็นปัญหา โดยเฉพาะปัญหาหนี้สินที่ไม่มีวัน จบสิ้น อย่างไรก็ตามคนไทยยังมีทางออก ซึ่งการจะดำรงชีวิตให้อยู่รอดภายใต้สังคมในปัจจุบัน แนวทางหนึ่งที่ประชาชนไทยควรยึดถือคือการพึ่งตนเอง รู้จักความพอประมาณ และไม่ประมาท ตามแนวปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมองเห็นถึงความสำคัญของการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวเอง รู้จักความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ คำนึงถึงหลักเหตุผลและการประมาณตนเอง พร้อมกับทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท โดยเฉพาะการใช้จ่ายเงินอันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต

การทำบัญชี คือ การจดบันทึก ข้อมูลเกี่ยวกับเงื่อนไขปัจจัยในการดำรงชีวิตของตนเอง และภายในครอบครัว ชุมชน รวมถึงประเทศ ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกจะเป็นตัวบ่งชี้อดีตปัจจุบันและอนาคตของชีวิตของตนเอง สามารถนำข้อมูลอดีตมาบอกปัจจุบันและอนาคตได้ ข้อมูลที่ได้ ที่บันทึกไว้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนชีวิตและกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิต ในครอบครัว

บัญชีครัวเรือน มีได้หมายถึง การทำบัญชีหรือบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันเท่านั้น แต่อาจหมายถึงการบันทึกข้อมูลด้านอื่น ๆ ในชีวิต ในครอบครัว เป็นต้น ของเราได้ด้วย เช่น บัญชีทรัพย์สิน พันธุ์พืช พันธุ์ไม้ ในบ้านเราในชุมชนเรา บัญชีความรู้ความคิดของเรา บัญชีผู้ทรงคุณ ผู้รู้ในชุมชนเรา บัญชีเด็กและเยาวชนของเรา บัญชีภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ ของเรา เป็นต้น หมายความว่า สิ่งหรือเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตของเรา เราจดบันทึกได้ทุกอย่าง หากประชาชนทุกคนจดบันทึกจะมีประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศ จะเป็นแหล่งเรียนรู้ ครอบครัวเรียนรู้ ชุมชนเรียนรู้ และประเทศเรียนรู้การเรียนรู้เป็นที่มาของปัญญา ปัญญาเป็นที่มาของความเจริญทั้งกาย สังคม ใจ และจิตวิญญาณของมนุษย์จะเห็นว่า การทำบัญชี หรือการจดบันทึกนี้สำคัญยิ่งใหญ่มาก บุคคลสำคัญในประเทศหลายท่านเป็นตัวอย่างที่ดีของการจดบันทึก เช่น ท่านพุทธทาส ในหลวง และสมเด็จพระเทพ ล้วนเป็นนักบันทึกทั้งสิ้น การบันทึก คือ การเขียน เมื่อมีการเขียนย่อมมีการคิด เมื่อมีการคิดย่อมก่อปัญหา แก้ไขปัญหาได้โดยใช้เหตุผลวิเคราะห์พิจารณา ได้ถูกต้อง นั่นคือ ทางเจริญของมนุษย์

การทำบัญชีครัวเรือนในด้านเศรษฐกิจ หรือการบันทึกรายรับรายจ่ายที่ทางราชการพยายามส่งเสริมให้ประชาชนได้ทำกัน นั้น เป็นเรื่องการบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันประจำเดือนว่า มีรายรับจากแหล่งใดบ้าง จำนวนเท่าใด มีรายจ่ายอะไรบ้าง จำนวนเท่าใด ในแต่ละวัน สัปดาห์ เดือน และ ปี เพื่อจะได้เห็นภาพรวมว่า ตนเองและครอบครัวที่รายรับเท่าใด รายจ่ายเท่าใด คงเหลือเท่าใด หรือ เงินไม่พอใช้เท่าใด คือ รายจ่ายมากกว่ารายรับ และสำรวจว่ารายการใดจ่ายน้อยจ่ายมาก จำเป็นน้อยจำเป็นมาก จำเป็นน้อย อาจลดลง จ่ายเฉพาะที่จำเป็นมาก เช่น ซื้อกับข้าว ซื้อยา ซื้อเสื้อผ้า ซ่อมแซมบ้าน การศึกษา เป็นต้น ส่วนรายจ่ายที่ไม่จำเป็นให้ลด ละ เลิก เช่น ซื้อบุหรี่ยี่ห้อ เล้า เล่น

การพนัน เป็นต้น เมื่อนำรายรับ รายจ่าย มาบวกลบกันแล้วขาดดุลเกินดุลไปเท่าใด เมื่อเห็นตัวเลข จะทำให้เราคิดว่าสิ่งไม่จำเป็นนั้นมีมากหรือน้อยสามารถลดได้หรือไม่ เลิกได้ไหม ถ้าไม่ลดไม่เลิกจะเกิดอะไร กับตัวเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ หากเราวางแผนการรับการจ่ายเงินของตนเองได้ เท่ากับว่า รู้จักความเป็นคนได้พัฒนาตนเอง ให้เป็นคนมีเหตุมีผล เป็นคนรู้จักพอประมาณ เป็นคนรักตนเอง รักครอบครัว รักชุมชน และรักประเทศชาติมากขึ้นจึงเห็นได้ว่าการทำบัญชีครัวเรือน ในเรื่องรายรับรายจ่าย ก็คือวิถีแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิต ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นั่นเอง เพราะปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปรัชญาชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม พอดี สอดคล้องถูกต้องตามกฎหมาย ธรรมชาติที่มีทั้งความเป็นเอกภาพและดุลยภาพอยู่เสมอ

การทำบัญชีครัวเรือนเป็นการจดบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันของครัวเรือน และสามารถนำข้อมูลมาวางแผนการใช้จ่ายเงินในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดการออม การใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ดังนั้นการทำบัญชีครัวเรือนมีความสำคัญดังนี้

1. ทำให้ตนเองและครอบครัวทราบรายรับ รายจ่าย หนี้สิน และเงินคงเหลือในแต่ละวัน

รายรับ หรือ รายได้ คือ เงิน หรือสินทรัพย์ที่วัดมูลค่าได้ ที่ได้รับการประกอบอาชีพ หรือผลตอบแทนที่ได้รับจากการให้ผู้อื่นใช้สินทรัพย์ หรือ ผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปแบบต่างๆ เช่น รายได้จากค่าจ้างแรงงาน เงินเดือน ดอกเบี้ยรับจากเงินฝากธนาคาร หรือ จากเงินให้กู้ยืม รายได้จากการขายสินค้าหรือบริการ เป็นต้น

รายจ่าย หรือ ค่าใช้จ่าย คือ คือ เงิน หรือสินทรัพย์ที่วัดมูลค่าได้ ที่จ่ายออกไปเพื่อให้ได้สิ่งตอบแทนกลับมา สิ่งตอบแทนอาจเป็นสินค้าหรือบริการ เช่น ค่าอาหาร ค่าน้ำค่าไฟฟ้า (ค่าสาธารณูปโภค) ค่าน้ำมัน ค่าหนังสือตำรา เป็นต้น หรือรายจ่าย อาจไม่ได้รับสิ่งตอบแทนคือสินค้าหรือบริการก็ได้ เช่น เงินบริจาคเพื่อการกุศล เงินทำบุญทอดกฐิน ทอดผ้าป่า เป็นต้น

หนี้สิน คือ ภาระผูกพันที่ต้องชดใช้คืนในอนาคต การชดใช้อาจจ่ายเป็นเงินหรือของมีค่าที่ครอบครัวหรือตนเองมีอยู่ หนี้สินเป็น เงินหรือสิ่งของที่มีค่าที่ครอบครัวหรือตนเองได้รับมาจากบุคคลหรือแหล่งเงินภายนอก เช่น การกู้ยืมเงินจากเพื่อนบ้าน การกู้ยืมเงินจากกองทุนต่างๆ การซื้อสินค้าหรือบริการเป็นเงินเชื่อ การซื้อสินทรัพย์เป็นเงินผ่อนชำระ หรือการเช่าซื้อ เป็นต้น

เงินคงเหลือ คือ เงิน หรือ ทรัพย์สินที่วัดมูลค่าได้ หลังจากนำรายรับลบด้วยรายจ่ายแล้วปรากฏรายรับมากกว่ารายจ่ายจะทำให้มีเงินคงเหลือ หรือในหลักทางบัญชีเรียกว่า กำไร แต่หากหลังจากนำรายรับลบด้วยรายจ่ายแล้วปรากฏว่ารายจ่ายมากกว่ารายรับจะทำให้เงินคงเหลือติดลบหรือทางบัญชีเรียกว่าขาดทุน นั่นเอง

2. นำข้อมูลการใช้จ่ายเงินภายในครอบครัวมาจัดเรียงลำดับความสำคัญของรายจ่าย และวางแผนการใช้จ่ายเงิน โดยพิจารณาแต่ละรายการในแต่ละวันมีรายจ่ายใดที่มีความสำคัญมาก และรายจ่ายใดไม่จำเป็นให้ตัดออก เพื่อให้การใช้จ่ายเงินภายในครอบครัวมีพอใช้และเหลือเก็บเพื่อการออมทรัพย์สำหรับใช้จ่ายสิ่งจำเป็นในอนาคต บัญชีครัวเรือนถือเป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลัก 3 ข้อคือ การพอประมาณ ถ้ารู้รายรับรายจ่าย ก็จะใช้แบบพอประมาณ แต่ มีเหตุผล รู้ว่ารายจ่ายใดจำเป็นไม่จำเป็น และเมื่อเหลือจากใช้จ่ายก็เก็บออม นั่นคือ

ภูมิคุ้มกัน ที่เอาไวคุ้มกันตัวเราและครอบครัว บัญชีครัวเรือนสามารถจัดได้หมด จึงนับว่ามีประโยชน์มาก

ข้อควรระวังในการจัดทำบัญชีครัวเรือน คือ ลืมบันทึกบัญชี ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการบันทึก และส่งผลให้ไม่ยากบันทึก ผู้จัดทำเข้าใจผิดในรายการบัญชี ไม่เข้าใจรายการที่เป็นรายรับ จึงไม่ได้บันทึกบัญชี เช่น ลูกส่งเงินมาให้พ่อแม่สำหรับใช้จ่ายทุกวันสิ้นเดือน แต่พ่อแม่ไม่ได้บันทึกบัญชี รายรับเนื่องจากเข้าใจว่าเงินที่ได้รับมานั้นมิได้เกิดจากการประกอบอาชีพของตนเองหรือ เข้าใจผิดรายการหนี้สินแต่บันทึกว่าเป็นรายรับ ทำให้มิได้เก็บเงินไว้สำหรับจ่ายชำระหนี้ในอนาคต เช่น ยืมเงินจากเพื่อนบ้านมาใช้จ่ายภายในครอบครัว ถึงแม้จะได้รับเงินมาแต่รายการดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นรายรับ เนื่องจากตนเองมีภาระผูกพันที่ต้องชดใช้ในอนาคต ซึ่งอาจต้องชดใช้เงินต้นพร้อมด้วยดอกเบี้ยด้วย จากสาเหตุดังกล่าวอาจทำให้ครอบครัววางแผนการใช้จ่ายเงินผิดพลาด ส่วนข้อผิดพลาดอีกประการหนึ่งคือ การเขียนชื่อรายการผิด การบันทึกตัวเลขผิด การบวกหรือการลบจำนวนเงินผิดอาจเกิดจากการลืมนจดบันทึกรายการบัญชี หรือบันทึกรายการซ้ำๆ กันหลายรายการ ปัญหาดังกล่าวแก้ไขโดยการคำนวณจำนวนเงินกระทบยอดเงินคงเหลือในบัญชีกับยอดเงินฝากธนาคารที่ครอบครัวมีอยู่จริง หรือ ยอดเงินที่เก็บไว้สำหรับใช้จ่ายจริง หากพบว่ายอดเงินคงเหลือในบัญชีเท่ากับยอดเงินคงเหลือในบัญชีเงินฝากธนาคาร แสดงว่าการจัดทำบัญชีถูกต้อง แต่หากกระทบยอดแล้วยอดเงินทั้งสองไม่เท่ากันอาจเกิดจากการบันทึกบัญชีผิดพลาด หรือเงินสดของครอบครัวสูญหาย

การวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสมระหว่างรายรับและรายจ่าย ครอบครัวต้องมีรายรับมากกว่ารายจ่าย หากพบว่ารายรับน้อยกว่ารายจ่าย ต้องหาแนวทางนำเงินมาใช้จ่ายให้เพียงพอ โดยอาจต้องกู้ยืมเงินมาใช้จ่าย แต่การกู้ยืมเงินไม่ใช่แนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ เพียงแต่ช่วยให้การใช้จ่ายมีสภาพคล่องชั่วขณะเท่านั้น และในระยะยาวยังส่งผลให้ครอบครัวมีภาระหนี้สินจำนวนมาทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยซึ่งจะเพิ่มจำนวนมากขึ้นตามระยะเวลาที่ยาวนานในการกู้ยืมเงิน เป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยาก สำหรับการแก้ไขปัญหาค่าสภาพคล่องในการใช้จ่ายเงินหรือปัญหารายรับไม่เพียงพอกับรายจ่ายนั้นมีแนวทางดังนี้

1. การตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออก เพื่อลดภาระการจ่ายเงินออกจากครอบครัว เช่น รายจ่ายเกี่ยวกับการพนัน รายจ่ายฟุ่มเฟือย เป็นต้น เป็นการสร้างนิสัยมิให้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
2. การลดรายจ่ายที่จำเป็นลง เพื่อสร้างนิสัยการประหยัด อดออม การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดอย่างคุ้มค่า เช่น การปลูกผัก ผลไม้ไว้รับประทานเอง เพื่อช่วยลดค่าอาหาร และค่าเดินทางไปตลาด อีกทั้งทำให้สุขภาพดีอีกด้วย ลดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงแล้วหันมาออกกำลังกายโดยการปั่นจักรยาน หรือ การเดิน การวิ่งแทนการขับรถจักรยานยนต์ หรือรถยนต์ เป็นต้น
3. การเพิ่มรายรับ หากรายได้เสริมนอกเวลาทำงานปกติ เช่น การใช้เวลารว่างรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้า การขายอาหารหลังเลิกงาน การปลูกผัก หรือเลี้ยงสัตว์ไว้ขาย เป็นต้น
4. การทำความเข้าใจกันภายในครอบครัวเพื่อให้ทุกคนร่วมมือกันประหยัด รู้จักอดออม การใช้ทรัพยากรต่างๆ ลด ละ เลิก รายจ่ายหรือสิ่งที่ไม่จำเป็น และช่วยกันสร้างรายรับให้เพียงพอเหมาะสมกับเศรษฐกิจปัจจุบัน

สรุปได้ว่า การจัดทำบัญชีครัวเรือน หรือ บัญชีรายรับรายจ่ายนี้ ไม่ใช่เป็นแต่เพียงการจดบันทึกรายการต่างๆ ที่เป็นเงินเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างความสามัคคีภายในครอบครัว รู้จักช่วยเหลือแบ่งปันกันในสังคม มีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับการจดบันทึกข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ทำให้ประชาชนทุกคนรู้จักการบริหารจัดการด้านการเงินและการวางแผนการทำงานทุกอย่างเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้ การทำบัญชีครัวเรือนทำให้ครอบครัวมีความสุข ใช้ชีวิตโดยยึดหลักความพอเพียง มีเหตุผล รู้จักพึ่งพาตนเอง มีความพอประมาณ การเงินมีสภาพคล่อง รู้จักการเก็บออม ทุกคนรู้ถึงแหล่งที่มาของรายรับและการใช้ไปของค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน สามารถนำข้อมูลการใช้จ่ายมาวางแผนบริหารการเงินในอนาคตได้

ประโยชน์ของการทำบัญชีครัวเรือน

การทำบัญชีครัวเรือนจะทำให้เราทราบว่าในแต่ละเดือน ครอบครัวมีรายรับ – รายจ่ายอะไรบ้าง คนเราส่วนมากมักจะหลงลืม (ไม่สนใจที่จะจดจำ) เวลาใช้จ่ายเงินออกไปหรือรับเงินเข้ามาพอเวลาผ่านไป 2 – 3 วัน ก็ลืมแล้ว ดังนั้น บัญชีครัวเรือนจะช่วยเตือนความจำให้เรารู้ถึงการใช้จ่ายเงินเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผน การใช้จ่ายเงินของครอบครัว เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สิน ให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ดีขึ้นได้

1. เพื่อจดบันทึกรายการการดำเนินงานกิจการเรียงลำดับก่อนหลัง
2. ง่ายต่อการตรวจสอบ
3. เป็นการควบคุมรักษาทรัพย์สินของกิจการ
4. ป้องกันความผิดพลาดในการดำเนินงานกิจการ
5. สามารถปรับปรุงแก้ไขทัน
6. ทำให้ทราบฐานะของกิจการ
7. เป็นประโยชน์ในการตรวจสอบผลกำไร-ขาดทุนได้ตลอดเวลา ครอบครัวยังมีความเป็นอยู่ดีขึ้นได้

เริ่มการทำบัญชีครัวเรือน

การทำบัญชีครัวเรือน เริ่มจากการหาสมุดมาสักเล่มหนึ่งอาจเป็นสมุดที่เด็ก ๆ ใช้แล้วเหลือหน้ากระดาษว่าง ๆ ก็นำมาทำเป็นบัญชีครัวเรือนได้ ปากกาหรือดินสอสำหรับเขียนลงในสมุดบัญชีครัวเรือน สำหรับชาวบ้านหรือคนที่อ่าน-เขียนหนังสือไม่ค่อยคล่องก็อาจใช้ให้ลูก ๆ ช่วยเขียนให้ การทำบัญชีครัวเรือนในแต่ละวันใช้เวลาไม่นาน ประมาณ 5-10 นาทีก็เสร็จแล้ว เวลาที่เสียไปแค่ 5-10 นาทีต่อวันแต่ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำบัญชีครัวเรือนนั้นมีค่ามากมายมหาศาลนักในการช่วยวางแผนการเงินของครอบครัวและสามารถประยุกต์ไปจนถึงการนำไปใช้แก้ไขปัญหาหนี้สินได้ ขอให้ยอมสละเวลาในแต่ละวันเพื่อความเป็นอยู่ของครอบครัวที่ดีขึ้น

บัญชีครัวเรือนสามารถจัดทำได้หลายรูปแบบแต่อย่างน้อยต้องมีการบันทึกข้อมูลรายรับและรายจ่ายปกติเป็นตาราง 5 ช่อง ประกอบด้วย ช่องแรกวันเดือนปีเพื่อบันทึกวันที่เกิดรายการนั้น ช่องที่สองรายการ เพื่อบันทึกเหตุการณ์ ช่องที่สามรายรับ เพื่อบันทึกจำนวนเงินที่ได้รับช่องที่สี่รายจ่าย เพื่อบันทึกจำนวนเงินที่จ่ายออกไป และช่องสุดท้ายยอดคงเหลือ เป็นช่องสรุปยอดเงินคงเหลือในแต่ละวัน

การจัดทำบัญชีครัวเรือนมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) แยกประเภทของรายได้ และค่าใช้จ่าย แต่ละประเภทออกมา อาจใช้สมุดบัญชีที่มีขายตามร้านทั่วไป หรือหาสมุดมาตีเส้น แบ่งออกเป็นแถวในแนวดิ่งและแนวนอน เพื่อจดรายการ
- 2) กำหนดรหัสประเภทของรายได้ และ ค่าใช้จ่าย เพื่อใช้สรุปประเภทของค่าใช้จ่าย
- 3) เริ่มจากยอดเงินสดยกมา หรือ เงินทุนตั้งต้น แล้ว บวก ด้วยรายได้ หัก ด้วยค่าใช้จ่าย และแสดงยอดคงเหลือไว้
- 4) นำรายการที่เป็นบัญชีประเภทเดียวกัน รวมยอดเข้าด้วยกัน แล้ว แยกไปสรุปไว้ต่างหาก โดยสรุปยอดตามแต่ต้องการ เช่น เป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ หรือรายเดือน เป็นต้น

หลักการบันทึกทางบัญชี

หลักการบันทึกบัญชีครัวเรือนคืออาจจะเริ่มจากการมองรวมภาพใหญ่ก่อนว่า ในเดือนหนึ่งๆ หรือปีหนึ่งๆ มีรายการอะไร ดังนี้

- รายการค่าใช้จ่ายใหญ่ๆ อะไรบ้าง ที่ค่อนข้างคงที่ เช่น หรือเงินค่าเรียนหนังสือบุตร หรือเงินค่าวัตถุดิบในการผลิตสินค้า เช่น ค่าปุ๋ย ค่าพันธุ์พืช และมีรายการย่อยๆ ที่เกิดประจำวันอะไรบ้าง เช่น ค่าอาหาร ค่าน้ำค่าไฟฟ้า (ค่าสาธารณูปโภค) ค่าน้ำมัน เงินทำบุญทอดกฐิน ทอดผ้าป่า เป็นต้น
- หนี้สินก็เป็นค่าใช้จ่ายรายการใหญ่ที่เป็นภาระผูกพันที่ต้องชดเชยคืนในอนาคต ได้แก่ ค่าดอกเบี้ยเงินที่ไปกู้และต้องใช้คืนรายเดือนหลายปี จากการกู้ยืมเงินจากเพื่อนบ้าน จากกองทุน หรือธนาคารต่างๆ หรือ การซื้อของด้วยเงินเชื่อ การด้วยเครดิต หรือด้วยเงินผ่อนชำระหรือการเช่าซื้อ การจำนำ จำนอง ขายฝาก เป็นต้น
- เงินคงเหลือ คือ เงินหรือทรัพย์สินที่วัดมูลค่าได้ หลังจากนำรายรับหักรายจ่ายแล้ว ถ้ารายรับมากกว่ารายจ่าย จะเกิดเงินคงเหลือ หรือในหลักทางบัญชีเรียกว่า “กำไร” แต่หากหลังจากนำรายรับหักรายจ่ายแล้ว พบว่า รายจ่ายมากกว่ารายรับจะทำให้เงินคงเหลือติดลบ หรือทางบัญชีเรียกว่า “ขาดทุน” นั่นเอง

ความหมายของโปรแกรม Microsoft - excel

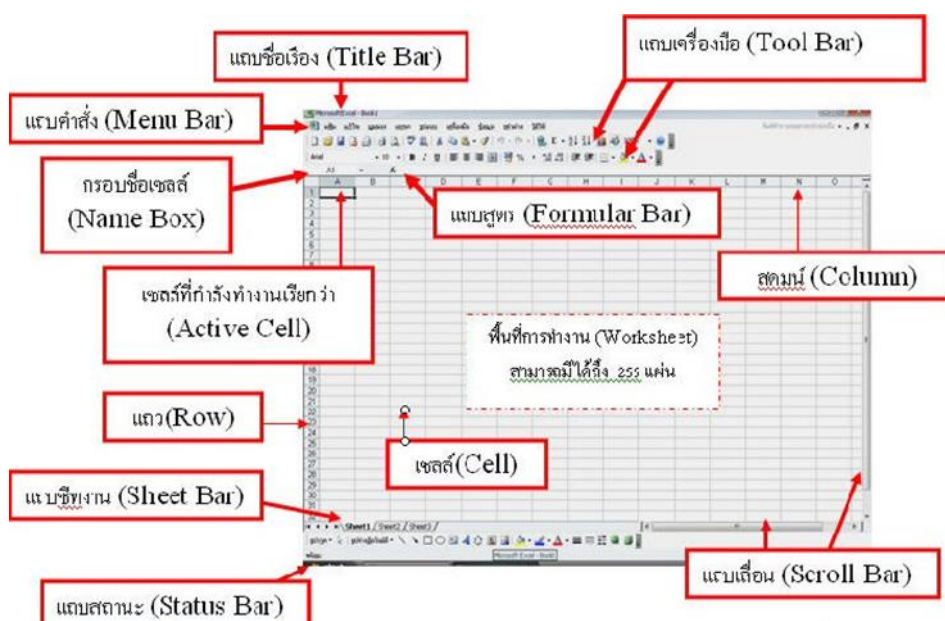
โปรแกรม Excel เป็นโปรแกรมที่อำนวยความสะดวกในการทำงานเกี่ยวกับการพิมพ์ งานตารางการคำนวณข้อมูล และฐานข้อมูล Excel 2010 มีส่วนติดต่อผู้ใช้ใหม่ มีแม่แบบใหม่แถบเครื่องมือต่างๆ และมีคุณลักษณะใหม่ที่สามารถสร้างประสิทธิภาพได้อย่างรวดเร็ว Excel 2010 ทำให้เราสามารถเริ่มใช้งานส่วนติดต่อผู้ใช้ใหม่ แม่แบบใหม่ และคุณลักษณะใหม่ที่สามารถสร้างประสิทธิภาพได้อย่างรวดเร็ว

ภาพที่ 6 โปรแกรม Microsoft Excel

คุณสมบัติของโปรแกรม Microsoft-Excel

1. สร้างและแสดงรายการของข้อมูล ตัวอักษร และตัวเลข โดยมีความสามารถในการจัดรูปแบบให้สวยงามน่าอ่าน เช่น การกำหนดสีพื้น การใส่แรเงา การกำหนดลักษณะและสีของเส้นตาราง การจัดวางตำแหน่งของตัวอักษร การกำหนดรูปแบบและสีตัวอักษร เป็นต้น
2. อำนวยความสะดวกในด้านการคำนวณต่างๆ เช่น การบวก ลบ คูณ หารตัวเลข และยังมีฟังก์ชันที่ใช้ในการคำนวณอีกมากมาย เช่น การหาผลรวมของตัวเลขจำนวนมาก การหาค่าทางสถิติและการเงิน การหาผลลัพธ์ของโจทย์ทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น
3. สร้างแผนภูมิ (Chart) ในรูปแบบต่างๆ เพื่อใช้ในการแสดงและการเปรียบเทียบข้อมูลได้หลายรูปแบบ เช่น แผนภูมิคอลัมน์ (Column Chart หรือ Bar Chart) แผนภูมิเส้น (Line Chart) แผนภูมิวงกลม ฯลฯ
4. มีระบบขอความช่วยเหลือ (Help) ที่จะคอยช่วยให้คำแนะนำ ช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถทำงานได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว เช่น หากเกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้งานโปรแกรม หรือสงสัย เกี่ยวกับการใช้งาน แทนที่จะต้องเปิดหาในหนังสือคู่มือการใช้งานของโปรแกรมก็สามารถขอความช่วยเหลือจากโปรแกรมได้ทันที
5. มีความสามารถในการค้นหาและแทนที่ข้อมูล โดยโปรแกรมจะต้องมี ความสามารถในการค้นหาและแทนที่ข้อมูล เพื่อทำการแก้ไขหรือทำการแทนที่ข้อมูลได้สะดวก และรวดเร็ว

ภาพที่ 7 หน้าแรกของโปรแกรม Microsoft Excel

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานโครงการ

โครงการศึกษาการสร้างสื่อการเรียนรู้เรื่อง เรื่อง การทำบัญชีครัวเรือนร้านค้าแม่คุณ มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานเรียงตามลำดับดังนี้

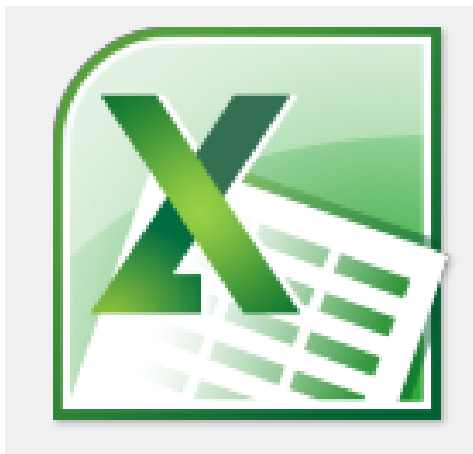
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. วิธีการดำเนินโครงการ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2/1 สาขา การบัญชี จำนวน 25 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยเทคโนโลยีอักษรบริหารธุรกิจ จังหวัดระยอง ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2559 ใช้วิธีเลือกมาแบบเจาะจง

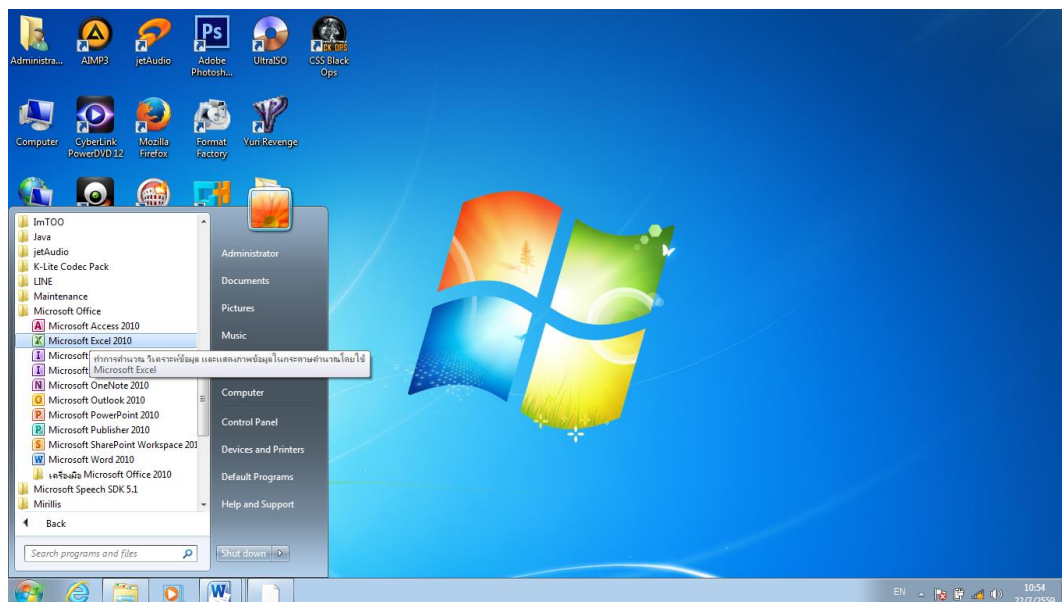
วิธีการดำเนินโครงการ

การออกแบบสมุดบัญชีครัวเรือนโดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel 2010

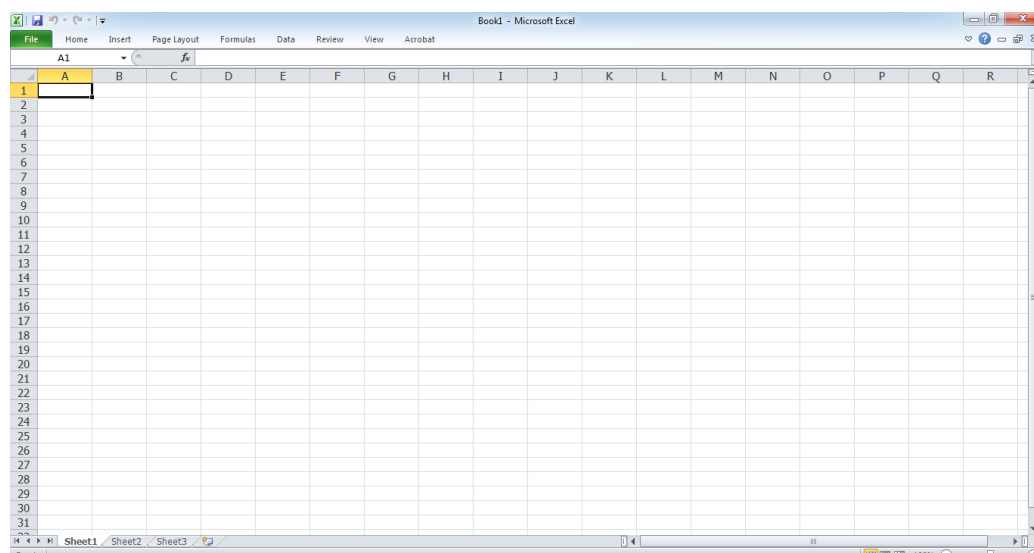
ภาพที่ 8 โปรแกรม Microsoft Excel

1.การเข้าใช้งานโปรแกรม Microsoft Excel โดยที่ Window คลิกที่ Start

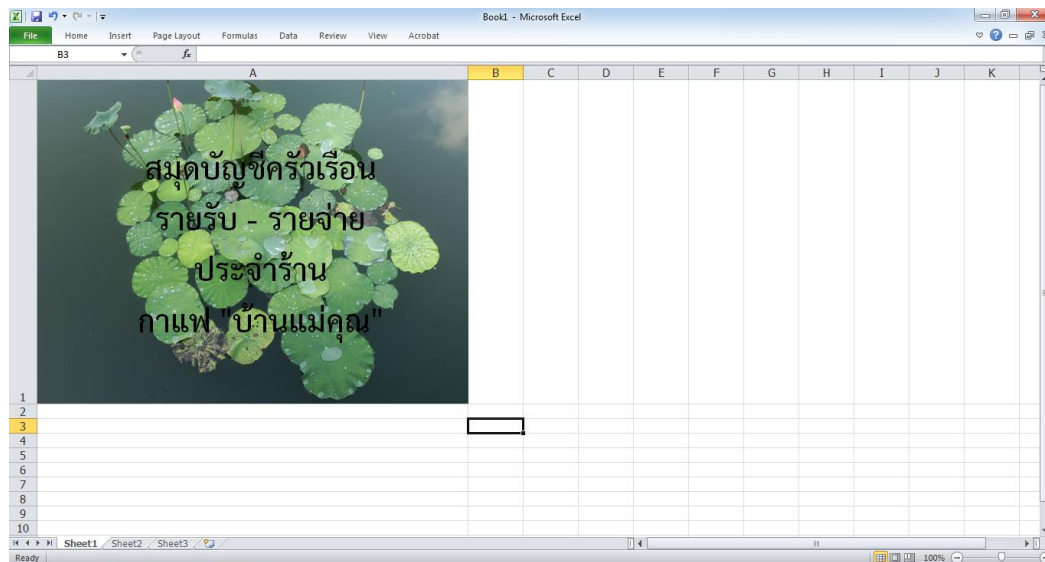
ภาพที่ 9 การเข้าโปรแกรม Microsoft Excel

2.หน้าต่างโปรแกรม Microsoft Excel

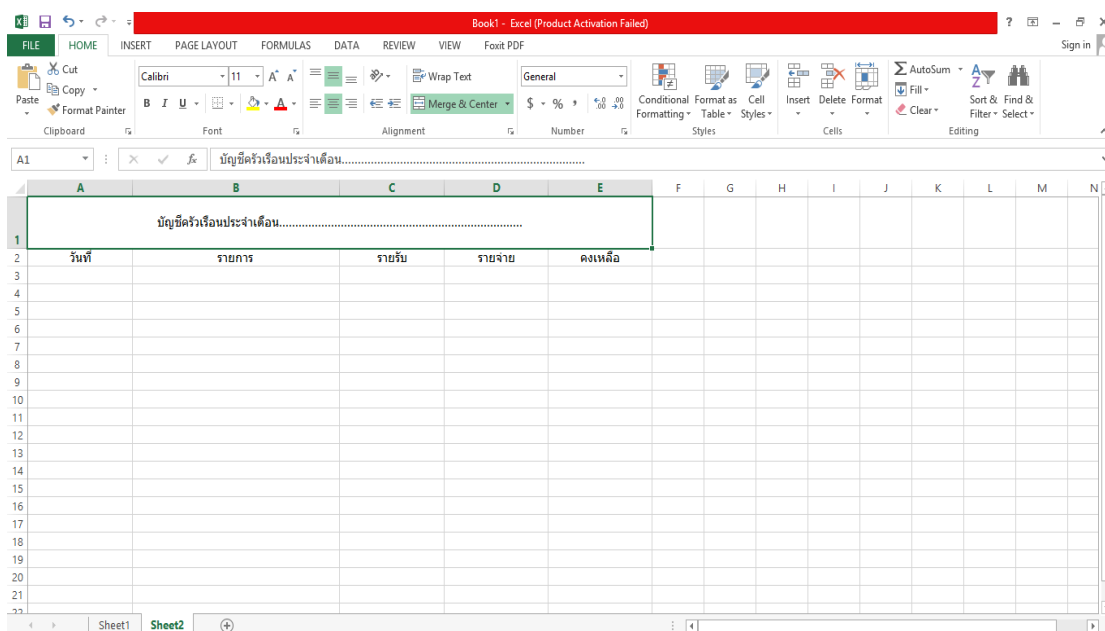
ภาพที่ 10 หน้าต่างโปรแกรม Microsoft Excel

3.การออกแบบหน้าปกสมุดบัญชีครัวเรือน

ภาพที่ 11 การออกแบบหน้าปกสมุดบัญชีครัวเรือน

4.การออกแบบตารางลงบันทึกบัญชีในสมุดบัญชีครัวเรือน

ภาพที่ 12 การออกแบบตารางลงบันทึกบัญชี

แผนการใช้บัญชีครัวเรือนของ ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ

1. นำสมุดบัญชีครัวเรือนที่เย็บเล่มเสร็จเรียบร้อยแล้วไปให้เจ้าของ ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ จดบันทึกรายรับ – รายจ่ายในแต่ละวันของกิจการ
2. อธิบายวิธีการจดบันทึกรายรับ – รายจ่ายลงในสมุดบัญชีครัวเรือนให้กับเจ้าของกิจการ ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ
3. เข้าไปเก็บข้อมูล รายรับ – รายจ่าย ของกิจการ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ผู้จัดทำจะเข้าไปพบกับเจ้าของกิจการทุกวันอาทิตย์เพื่อพบปะพูดคุยถึงถึงปัญหาในการจดบันทึกทุกรายรับ – รายจ่ายในสมุดบัญชีครัวเรือน
4. สรุปผลการจัดทำบัญชีครัวเรือนของ ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 3 เดือน
5. รวบรวมข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสรุปทำรูปเล่มโครงการ

บัญชีครัวเรือนประจำเดือน... กรกฎาคม...

วันที่	รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
1 ก.ค. 59	มอญมกมา	5,000		5,000
	ซื้อผงชา 3 ซอง		300	2,700
	ซื้อเมล็ด + เมล็ดชอกโก		20	2,680
	ซื้อแก้ว + ฟาฟิก		150	2,530
	ซื้อหลอด		25	2,505
	ซื้อห่านลิ้น 6 ขวด		550	1,955
	ซื้อแก้วตม + ซอท 3 ชุด		10	1,945
	ซื้อห่านลิ้น 1 กง		70	1,875
	ซื้อหลอด + หลอด		400	1,475
	ซื้อห่านลิ้น		40	1,435
	ซื้อผงคอฟฟี่แพค 2 ซอง		16	1,419
				1,419
2 ก.ค. 59	รายการขายประจำวัน	2,500		2,500
	ซื้อห่านลิ้น 3 กง		75	2,425
				2,425

ภาพที่ 13 การลงบันทึกรายรับ – รายจ่ายในสมุดบัญชีครัวเรือนของร้านกาแฟบ้านแม่คุณ

แบบประเมินความพึงพอใจ
โครงการจัดการบัญชีครัวเรือนร้านค้าแม่บ้านแม่คุณ
กรณีศึกษา : ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ ต.มาบข่า อ.นิคมพัฒนา จ.ระยอง

ชื่อ.....นามสกุล.....
 ที่อยู่.....เบอร์โทร.....

ส่วนที่ 1 ประเมินความพึงพอใจต่อผู้จัดทำโครงการ

รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1.การแต่งกายสุภาพ เรียบร้อย					
2.การตรงต่อเวลา					
3.การใช้อาสาสุภาพไพเราะ					
4.การใช้เวลาที่เหมาะสมในการอธิบาย					
5.การสื่อสารที่ถูกต้องและชัดเจน					

ส่วนที่ 2 ประเมินความพึงพอใจต่อบัญชีครัวเรือน

รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1.ผู้ให้มีการวางแผนรายรับ-รายจ่าย					
2.หลังจากทำบัญชีครัวเรือนเกิดการออมมากขึ้น					
3.ผู้มีการทำบัญชีครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอและถูกต้อง					
4.ผู้สามารถนำความรู้ที่ได้รับปฏิบัติได้จริง					
5.ความพึงพอใจต่อการทำบัญชีครัวเรือน					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

แบบสำรวจโครงการ

โครงการการจัดการบัญชีครัวเรือนร้านค้าแม่คุณ

กรณีศึกษา : ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ ต.มาบข่า อ.นิคมพัฒนา จ.ระยอง

วันที่.....

ชื่อผู้ให้สำรวจ..... เบอร์โทร.....

ที่อยู่

รายการ	มี	ไม่มี
1. ผู้ใช้มีการบันทึกรายรับ-รายจ่ายหรือไม่		
2. ผู้ใช้มีประสบการณ์การจัดทำบัญชีครัวเรือนหรือไม่		
3. ผู้ใช้มีเป้าหมายในการออมของร้านหรือไม่		
4. ใช้เคยเข้าร่วมโครงการจัดการบัญชีครัวเรือนหรือไม่		
5. ผู้ใช้คิดว่าการเข้าร่วมโครงการจัดการบัญชีครัวเรือนมีประโยชน์หรือไม่		

- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำบัญชีครัวเรือน

☐ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนรายรับ-รายจ่าย

☐ พัฒนาการบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่าย อย่างถูกต้อง

☐ มีการออมเงินในครัวเรือนเพื่อใช้สอยในอนาคต

☐ อื่นๆ.....

- ท่านสะดวกเข้าร่วมกิจกรรมโครงการจัดการบัญชีครัวเรือน หรือไม่

☐ เข้าร่วม

☐ ไม่เข้าร่วม

เนื่องจาก.....

ลงชื่อ.....

ลงชื่อ.....

(.....)

(.....)

ผู้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

นำสื่อการเรียนรู้เรื่อง การจัดทำบัญชีครัวเรือน ร้านกาแฟนบ้านแม่คุณ ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2/1 สาขาการบัญชี จำนวน 25 คน หลังจากนั้นทำการประเมินผลด้วยการตอบแบบสอบถามที่ผู้จัดทำโครงการได้สร้างขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการสื่อการเรียนรู้ เรื่อง การจัดทำบัญชีครัวเรือน ร้านกาแฟบ้านคุณ มีจำนวน 25 ฉบับ คือ แบบสอบถามความพึงพอใจของการใช้สื่อการเรียนรู้

การวิเคราะห์ผลการประเมินโครงการ

วิเคราะห์ผลการประเมินโครงการ โดยใช้ $\bar{X}$, S.D.

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ประเมินได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดย

กำหนดค่าคะแนนจากแบบสอบถาม เป็น 5 ระดับ คือ

ระดับ	5	หมายถึง	มากที่สุด
ระดับ	4	หมายถึง	มาก
ระดับ	3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ	2	หมายถึง	น้อย
ระดับ	1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	อยู่ในระดับ	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	อยู่ในระดับ	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	อยู่ในระดับ	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	อยู่ในระดับ	น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	อยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

1) ค่าเฉลี่ย (Mean) หรือเรียกว่าค่ากลางเลขคณิต ค่าเฉลี่ย ค่ามัชฌิมเลขคณิต เป็นต้น

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของกลุ่ม
	n	แทน	จำนวนของคะแนนในกลุ่ม

2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นการวัดการกระจายที่นิยมใช้กัน
มากเขียนแทนด้วย S.D. หรือ S

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n - 1}}$$

หรือ

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n - 1)}}$$

เมื่อ	S.D	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	ค่าคะแนน
	N	แทน	จำนวนคะแนนในแต่ละกลุ่ม
	Σ	แทน	ผลรวม

บทที่ 4

ผลของการดำเนินงาน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลโครงการ “สื่อการเรียนรู้ เรื่อง การจัดทำสมุดบัญชีครัวเรือนร้านค้าแม่บ้านแม่คุณ” ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีอักษรบริหารธุรกิจ จังหวัดระยอง ทางกลุ่มผู้ศึกษาจัดทำโครงการ ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมาย ได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
%	แทน	ร้อยละ (เปอร์เซ็นต์)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การเสนอผลการวิเคราะห์

คณะผู้จัดทำได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง การจัดทำสมุดบัญชีครัวเรือนร้านค้าแม่บ้านแม่คุณ และแปลผลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นและสาขาวิชา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน-นักศึกษา เกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง “ การจัดทำสมุดบัญชีครัวเรือนร้านค้าแม่บ้านแม่คุณ ” ของนักเรียน – นักศึกษา ประภาศนียัตริวิชชีปีที 2 สาขาการบัญชี วิทยาลัยเทคโนโลยีอักษรบริหารธุรกิจ จังหวัดระยอง

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น และสาขาวิชา

ตารางที่ 1 จำแนกร้อยละของสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ชาย	2	8.00
หญิง	23	92.00
รวม	25	100

จากตารางที่ 1 พบว่าสภาพภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักเรียน-นักศึกษา จำแนกตาม เพศ จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 25 คน

- เพศชายจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00
- เพศหญิงจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 92.00

ตารางที่ 2 จำแนกร้อยละของสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ / ปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
16-18	23	92.00
19-21	2	8.00
22 ปีขึ้นไป	-	-
รวม	25	100

จากตารางที่ 2 พบว่าสภาพภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักเรียน-นักศึกษา จำแนกตาม อายุ จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 25 คน

- อายุ 16-18 จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 92.00
- อายุ 19-21 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00
- อายุ 22 ปี ขึ้นไป จำนวน - คน

ตารางที่ 3 จำแนกร้อยละของสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้น

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ปวช.	25	100
ปวส.	-	-
รวม	25	100

จากตารางที่ 3 พบว่าสภาพภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักเรียน-นักศึกษา จำแนกตาม ระดับชั้น จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 25 คน

- ปวช. จำนวน 25คน คิดเป็นร้อยละ 100
- ปวส. จำนวน - คน คิดเป็นร้อยละ -

ตารางที่ 4 จำแนกร้อยละของสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสาขาวิชา

ทักษะทางคอมพิวเตอร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
การบัญชี	25	100
การตลาด	-	-
คอมพิวเตอร์	-	-
รวม	25	100

จากตารางที่ 4 พบว่าสภาพภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักเรียน-นักศึกษา จำแนกตาม สาขาวิชา จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 25 คน

- การบัญชี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 100
- การตลาด จำนวน - คน คิดเป็นร้อยละ -
- คอมพิวเตอร์ จำนวน - คน คิดเป็นร้อยละ -

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการการใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง การจัดทำบัญชีครัวเรือน ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ ของนักเรียน – นักศึกษา
ประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 สาขาการบัญชี วิทยาลัยเทคโนโลยีอักษรบริหารธุรกิจ ผู้ศึกษา
จัดทำโครงการ ได้นำเสนอดังนี้

ตารางที่ 5 ตารางสรุปแบบประเมินความพึงพอใจในการใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง “การจัดทำบัญชีครัวเรือน ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ”

รายการการประเมินผล	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
เนื้อหาของโครงการ			
1. อธิบายเนื้อหาได้ถูกต้อง สมบูรณ์	4.88	0.45	ดีมาก
2. ใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ	4.56	0.65	ดีมาก
3. เนื้อหาเข้าใจง่ายและชัดเจน	4.88	0.44	ดีมาก
4. เวลาในการนำเสนอโครงการเหมาะสมกับเนื้อหา	4.92	0.28	ดีมาก
ประโยชน์ของโครงการ			
5. สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน หรือเผยแพร่ต่อ สาธารณชน	4.60	0.58	ดีมาก
6. ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ตนเองและชุมชน	4.76	0.52	ดีมาก
การใช้เทคโนโลยี			
7. ใช้เทคโนโลยีหรือโปรแกรมในการทำสื่อการเรียนรู้ และ ข้อมูลที่ทันสมัย	4.92	0.28	ดีมาก
8. ใช้เทคโนโลยีหรือโปรแกรมในการนำเสนอข้อมูลได้ คล่องแคล่ว	4.96	0.20	ดีมาก
คุณลักษณะของผู้ทำโครงการ			
9. การเตรียมตัวของผู้จัดทำโครงการในการนำเสนอผลงาน	4.72	0.61	ดีมาก
10. การให้ข้อมูลเพิ่มเติมหรือการตอบคำถามเมื่อมีการ ซักถาม	4.68	0.69	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.79	0.17	ดีมาก

*เกณฑ์การวัดระดับความพึงพอใจ

4.51 - 5.00	มากที่สุด
3.51 - 4.50	มาก
2.51 - 3.50	ปานกลาง
1.50 - 2.50	น้อย
1.00 - 1.50	น้อยที่สุด

ผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้คู่มือการใช้สื่อการเรียนรู้เรื่อง การจัดทำสมุดบัญชีครัวเรือน ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.17 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าผู้ประเมินมีความพึงพอใจในเรื่องตามลำดับดังนี้

ลำดับที่ 1 ใช้เทคโนโลยีหรือโปรแกรมในการนำเสนอข้อมูลได้คล่องแคล่วมีผลประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.96, มีค่า S.D.= 0.20

ลำดับที่ 2 เวลาในการนำเสนอโครงการเหมาะสมกับเนื้อหา มีผลประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.92, ค่า S.D. = 0.28, ใช้เทคโนโลยีหรือโปรแกรมในการนำเสนอข้อมูลที่ทันสมัยมีผลประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.92, ค่า S.D. = 0.28

ลำดับที่ 3 อธิบายเนื้อหาได้ถูกต้อง สมบูรณ์มีผลประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.88, ค่า S.D. = 0.45, เนื้อหาเข้าใจง่ายและชัดเจนมีผลประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.88, ค่า S.D. = 0.44

ลำดับที่ 4 ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ตนเองและชุมชนมีผลประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.76, ค่า S.D. = 0.52

ลำดับที่ 5 การเตรียมตัวของผู้จัดทำโครงการในการนำเสนอผลงานมีผลประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.72, ค่า S.D. = 0.61

ลำดับที่ 6 สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนมีผลประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.60, ค่า S.D. = 0.58

ลำดับที่ 7 ใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายและน่าเชื่อถือมีผลประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.56, ค่า S.D. = 0.65

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

โครงการสื่อการเรียนรู้ เรื่อง การจัดทำบัญชีครัวเรือน ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ มีผลสรุป
อภิปราย และข้อเสนอแนะเรียงตามลำดับดังนี้

สรุปผล

1. สามารถใช้โปรแกรม Microsoft-excel ในการพัฒนาและสร้างสื่อการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสื่อการเรียนรู้ในการศึกษด้วยตนเองได้
2. ความพึงพอใจของผู้ใช้สื่อการเรียนรู้โปรแกรม Microsoft-Excel นักเรียนมีความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนรู้ที่ระดับ 4.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.17 คือ พอใจมากที่สุด
3. เพื่อเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ไปยังผู้ที่สนใจ สถานศึกษาและชุมชน

อภิปรายผล

จากการศึกษาการใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง การจัดทำบัญชีครัวเรือน ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ
สร้างสื่อการเรียนรู้มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. สื่อการเรียนรู้ เรื่อง การจัดทำบัญชีครัวเรือน ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ เป็นการนำความรู้ความสามารถจากการเรียนในสาขาบัญชีมาพัฒนาเป็นสื่อการเรียนการสอน และรวบรวมยอดรายรับ-รายจ่ายของ ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ (ร้านตัวอย่าง) และวิธีการทำสมุดบัญชีครัวเรือนเพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสื่อการเรียนรู้ในการศึกษด้วยตนเอง ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้จริงในการเรียนการสอนในสาขาวิชาการบัญชี
2. ความพึงพอใจของผู้ใช้สื่อการเรียนรู้เรื่อง การจัดทำบัญชีครัวเรือน ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ ผลปรากฏว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อสมุดบัญชีครัวเรือนที่จัดทำขึ้นที่ระดับพอใจมากที่สุด คือ ระดับ 5 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อการเรียนรู้ มีสมุดบัญชีครัวเรือนมาให้เห็นจริง และคำอธิบายการใช้งานที่ชัดเจน จนทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ที่ดี มีความสนุกที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจ รู้สึกท้าทายที่ได้ศึกษาวิธีการทำสมุดบัญชีครัวเรือนด้วยตนเอง

ปัญหาและอุปสรรค

1. ไม่มีการจัดสรรเวลาดำเนินงานที่ดี ทำให้บางช่วงของการดำเนินงานเกิดปัญหาและไม่สามารถส่งความคืบหน้าของโครงการได้ทันเวลา
2. เนื้อหาของแบบนำเสนอมีน้อย ต้องศึกษาค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้อื่นร่วมด้วยเพื่อให้เนื้อหาแน่นยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการแก้ไขปัญห

1. ในขั้นตอนของการจัดทำสมุดบัญชีครัวเรือน ต้องอาศัยความอึดยาศัยดีในการไปขอข้อมูลรายรับ - รายจ่ายของร้านกาแฟบ้านแม่คุณ ผู้จัดทำควรกระตือรือร้นเป็นอย่างดี ก่อนที่จะดำเนินการจัดทำสมุดบัญชีครัวเรือน และควรปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรืออาจารย์ผู้สอนวิชาการสมุดบัญชีครัวเรือน เพื่อความถูกต้องของการทำสมุดบัญชี
2. รายงานโครงการ 5 บท ควรให้ความสำคัญกับการจัดรูปแบบให้ถูกต้อง สวยงาม ตามรูปแบบหรือโครงสร้างที่กำหนดให้
3. ในการดำเนินงาน สมาชิกในกลุ่มควรรู้จักความรับผิดชอบของตนเอง มีน้ำใจ สามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงจะทำให้งานราบรื่นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Inwexcel. (2556). **โปรแกรมExcel**. (ออนไลน์) . เข้าถึงได้จาก : <http://www.inwexcel.com/Microsoft-introduction/> (วันที่สืบค้น 17 มิ.ย. 59)
- Software.thaiware. (2553). **บัญชีครัวเรือน**. (ออนไลน์) . เข้าถึงได้จาก : <http://software.thaiware.com/9223-Easy-Home-Accounting.html>. (วันที่สืบค้น 17 มิ.ย. 59)
- Kasetporpeang. (2009). **ความหมายของบัญชีครัวเรือน**. (ออนไลน์) . เข้าถึงได้จาก : <http://www.Kasetporpeang.com/forums/index.php?topic=7851.0> (วันที่สืบค้น 17 มิ. ย.)

ประวัติผู้จัดทำโครงการ

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวกฤตติยาภรณ์ พิมเสน
ชื่อเล่น	ปุ้ย
วัน เดือน ปีเกิด	2 ธันวาคม 2541
ที่อยู่ปัจจุบัน	178 ถ.สาย 3191 ม.6 ต.มาบข่า อ.นิคมพัฒนา จ.ระยอง 21180
เบอร์โทรศัพท์	061-7651767
สถานศึกษาเดิม	โรงเรียนวัดมาบข่า (มาบข่าวิทยาคาร)
กำลังศึกษาอยู่ที่	วิทยาลัยเทคโนโลยีอักษรบริหารธุรกิจ
ความสามารถพิเศษ	กีฬา,รำไทย,เต้น,ระบายสี
อีเมล	Kittiyakorn321@gmail.com

ประวัติผู้จัดทำโครงการ

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวธัญลักษณ์ สุขใส
ชื่อเล่น	ฝ้าย
วัน เดือน ปีเกิด	5 สิงหาคม 2541
ที่อยู่ปัจจุบัน	3/6 ม.3 ต.สำนักท้อน อ.บ้านฉาง จ.ระยอง 21130
เบอร์โทรศัพท์	098-9039352
สถานศึกษาเดิม	โรงเรียนพัฒนเวชศึกษา
กำลังศึกษาอยู่ที่	วิทยาลัยเทคโนโลยีอักษรบริหารธุรกิจ
ความสามารถพิเศษ	กีฬา,ลายมือสวย
อีเมล	Tanyalak01@gmail.com

ภาคผนวก

แบบประเมินโครงการ

ชื่อโครงการ ระดับชั้น สาขา.....

ชื่อผู้จัดทำโครงการ 1. 2. 3.

วิชาโครงการ ปีการศึกษา 2559 ผู้ประเมิน ☐ ครูผู้สอน ☐ นักเรียน

ตอนที่1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่าน และกรุณาส่งคืนหลังจากที่ท่านได้ตอบแบบประเมินเสร็จเรียบร้อยแล้ว

- 1.เพศ () ชาย () หญิง
 2.อายุ () 16-18 () 19-21 () 22 ปีขึ้นไป
 2.ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น () ปวช.1 () ปวช.2 () ปวช.3
 () ปวส. 1 () ปวส. 2
 3.สาขาที่ศึกษา () สาขาบัญชี () สาขาคาดลาด () สาขาคอมพิวเตอร์

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
เนื้อหาของโครงการ					
1. อธิบายเนื้อหาได้ถูกต้อง สมบูรณ์					
2. ใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ					
3. เนื้อหาเข้าใจง่ายและชัดเจน					
4. เวลาในการนำเสนอโครงการเหมาะสมกับเนื้อหา					
ประโยชน์ของโครงการ					
5. สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน					
6. ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ตนเองและชุมชน					
การใช้เทคโนโลยี					
7. ใช้เทคโนโลยีหรือโปรแกรมในการทำสื่อการเรียนรู้ และข้อมูลที่ทันสมัย					
8. ใช้เทคโนโลยีหรือโปรแกรมในการนำเสนอข้อมูลได้คล่องแคล่ว					
คุณลักษณะของผู้ทำโครงการ					
9. การเตรียมตัวของผู้จัดทำโครงการในการนำเสนอผลงาน					
10. การให้ข้อมูลเพิ่มเติมหรือการตอบคำถามเมื่อมีการซักถาม					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

ภาพถ่ายการอธิบายขั้นตอนการทำสมุดบัญชีครัวเรือนรายรับ-รายจ่าย
วิชาโปรแกรมสำเร็จรูปในงานบัญชี
กลุ่มตัวอย่าง - นักศึกษาระดับปวช. 2 การบัญชี (วันที่ 11 สิงหาคม 2559)

เจ้าของร้าน “ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ”

เข้าไปหาเจ้าของร้านสัปดาห์ละ 1 ครั้งเพื่อแนะนำและเก็บข้อมูล

อุปกรณ์บางส่วนของ “ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ”

บิลเงินสดของ “ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ”

CASHSALE บิลเงินสด CASHSALE		วันที่ DATE	เลขที่ BILL NO.
CUSTOMER		วันที่ 6/08/59	
ADDRESS		เลขที่ 111111	
จำนวน QUANTITY	รายการ DESCRIPTION	หน่วย UNIT PRICE	จำนวนเงิน AMOUNT
	กาแฟ 3 ถัง	25	25 -
	กล้วย 1 แพ็ค	25	25 -
	น้ำตาลทราย 1 ถัง	25	25 -
			2
			7
รวมเงิน TOTAL			125. -
ผู้รับเงิน COLLECTOR			

ภาพบรรยากาศ “ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ” กลางวัน – กลางคืน

เมนูประจำทางร้านของ “ร้านกาแฟบ้านแม่คุณ”

